

BUDAKALÁSZI

XV. évfolyam | 3. szám
2021. április

HÍRMONDÓ

Budakalász polgárainak lapja • Stadtblatt für Kalasch • Лист грађана у Калазу

Páros interjú Andrejszki Judittal
és Pejtsik Pannával

„Különleges üzenete van, ha
anya-lánya együtt zenél”

A TARTALOMBÓL

- Életünk a harmadik lezárások alatt: esküvő Covid idején, oltások a házi orvos szemével, 7 gyerekkel home officeban
- Szerb húsvét
- Budakalászi büszkeségeink: Borsodi Orsolya íjász és a Munch
- Hitsorsok – zsidó családok Budakalászon a két világháború között

Újrapapír

MÚLTIDÉZŐ ROVAT

HITSORSOSOK A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

„KÉRDEZEM: MI CÍMEN LEHET TEHÁT MINKET
A NEMZETI KÖZÖSSÉGBŐL KIREKESZTENI?”

(24-25. OLDAL)

ÉLETÜNK A LEZÁRÁSOK ALATT

EGY HÉTGYEREKES CSALÁD HÉTKÖZNAJPA

„A LEGJOBBAN AZ HIÁNYZIK, HOGY
MAGUNKRA TUDJUNK IDŐT SZÁNNI.”

(7. OLDAL)

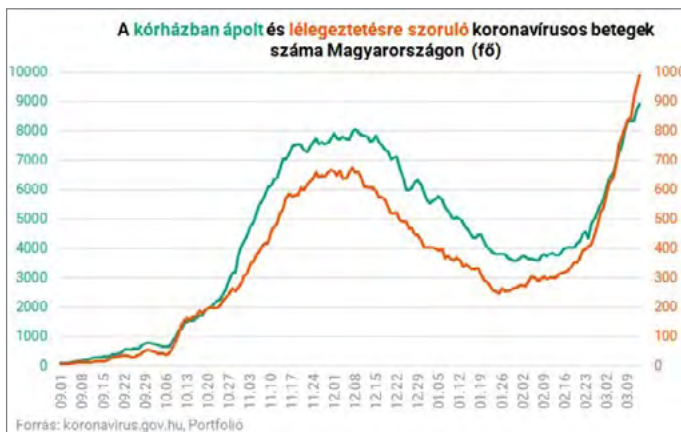

CSAK INDOKOLT ESETBEN MOZDULJUNK KI OTTHONRÓL!

Dr. Göbl Richárd, Budakalász polgármestere arra kér mindenkit, hogy a következő napokban, és a közeli hetekben maradjunk otthon és fegyelmezetten tartsuk be a járványügyi előírásokat.

A Magyar Orvosi Kamara elnöksége nemrég drámai hangú közleményben szólta a magyar társadalom tagjaihoz. A COVID-19 betegség minden eddiginél erősebben támad, nagy a baj, és ha nem vigyázunk, még nagyobb lesz.

Felhívták a figyelmet arra, hogy a népességarányos halálozási mutatókban immár elsők vagyunk a világon, hogy a hazai kórházi osztályok túlnyomó része már kizárólag COVID-osztály, az intenzív osztályok sokszoros terhelés alatt vannak, a műtők leálltak, az ott lévő lélegeztetőgépeken is már COVID-betegek küzdenek az életükért. Elfogytak a vezényelhető egészségügyi dolgozók, a kórházak már önkénteseket keresnek a kórházi munka segítésére.

Úgy fogalmaztak, hogy a járvány legyőzése és a negyedik hullám megelőzése az oltási program gyors végrehajtásán múlik. Ebben jól állunk, de az, hogy a harmadik hullám csúcsán hányan kerülnek napokon belül kórházba, hány honfitársunkat veszítjük el, az a mai korlátozó intézkedéseken és a lakosság önfegyelmén múlik. Hangsúlyozták, egyszerre kell erőltetett menetben folytatni az oltási programot és erősíteni a személyes védekezést, az egymástól való távolságtartást.

Ennek jó példáit olvashatják a következő oldalakon: dr. Rác Katalin háziorvos kiválóan összefoglalta az oltásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, és a Hírmondó munkatársai írásaikban bemutatják, hogyan vészeli át a harmadik hullámmal járó lezárásokat a sokgyerekesek, a zenészek vagy a házasulandók? Mit tehetünk fizikai és mentális egészségünk megőrzése érdekében?

Az egy évvel ezelőtti járványhelyzethez képest ma a városvezetők mozgásteret lényegesen kisebb, miközben igazában most sokkal súlyosabb a helyzet. A járványügyi korlátozásokat most

a központi akarat szabja meg, de mivel naponta személyesen tapasztalom, kötelességem felhívni a figyelmüket a kialakult helyzetre.

A Magyar Orvosi Kamara elnökségével mélyen egyetértve mindenkitől azt kérem, hogy csak rendkívül indokolt esetben mozduljon ki otthonról. Március végén városi termelői piacot szeretnénk volna nyitni a Faluház udvarán, de a szervezőket és a termelőket is arra kértem, hogy várjuk ezzel, legyünk türelemmel. Amint a piacnyitásnak meglesznek a járványügyi feltételei, biztosan én is ott leszek az első vásárlók között.

De addig Önöket is arra kérem, hogy a következő napokban

- tervezzék meg a bevásárlásokat és a lehető legritkábban menjenek boltba,
- aki teheti, mellőzze a tömegközlekedési eszközöket,
- ne látogassuk szeretteinket, ne találkozzunk barátainkkal, jelenleg ezzel vigyázunk rájuk és magunkra a legjobban.
- a közösségi életünket se a nyitva tartó üzletekben éljük,
- senki ne látogassa a zsúfolt parkokat, kirándulóhelyeket és kerüljünk minden halasztható belföldi utazást is, hogy aztán nemsokára mindenkivel találkozhatunk,
- és nem elégszer lehet felhívni a figyelmet a helyes maszkhasználatra.

A találkozások csökkentése, a távolságtartás, a helyes maszkviselés és a rendszeres és alapos kézmosás most emberéletek számában mérhető személyes felelősség.

Tudom, hogy ez sok lemondással jár. Mindenki korlátozás nélküli életre vágyik, de az idő előtti lazítással ne tegyünk semmissé az eddigi erőfeszítéseket, mert maholnap dől el, hogy később kik szorulnak majd lélegeztetőgépre.

Bár a központi korlátozások sok mindent nem tiltanak, de a józan ész, az orvos-polgármesteri felelősség miatt arra kérem Önöket, hogy a saját és családtagjaik egészségének védelme érdekében mindannyian tartsák be a Magyar Orvosi Kamara közleményében foglaltakat (a közlemény itt elérhető: <https://mok.hu/hirek>

Kérek mindenkit, hogy az emberéletek megmentésén küzdő orvosok, egészségügyi dolgozók segélykiáltásait, a valós helyzet küzdelmeit leíró beszámolókat vegyék komolyan és ne keverjék össze a politikai nyilatkozatokkal. A tények ugyanis politikafüggetlenek, az emberélet pedig egyformán számít minden oldalon.

Segítsük egymást, és figyeljünk oda egymásra, hogyan azt tavaly tavasszal is tettük Budakalászon!

Dr. Göbl Richárd

AKTUÁLIS

MINDEN, AMIT AZ OLTÁSOKRÓL TUDNI ÉRDEMES – EGY HÁZIORVOS SZEMÉVEL

„Bármelyik oltás jobb, mint elkapni a fertőzést” – állítja Dr. Rácz Katalin budakalászi háziorvos, aki felkérésünkre szakértői szemmel a koronavírus járvány harmadik hullámával és az oltásokkal kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kérdésekről írt.

Egy éve tart a koronavírus járvány, egy éve, hogy az életünk teljesen megváltozott. Bár bizakodva kezdtük az új évet, hiszen megkezdődött a lakosság oltása, márciusra ismét teljesen kilátástalan helyzetben találtuk magunkat. Berobbant a harmadik hullám. A médiában azt halljuk, hogy növekszik az oltottak száma – és nem értjük, minket miért nem hívnak már be oltásra. A plakátokon azt látjuk, hogy az egészségügy bírja a terhelést, és van szabad ágykapacitás – és nem értjük, miért kell órákat várni az ügyeletre vagy a mentőre, miért nem elérhető a háziorvos, és miért kerül haza a rossz állapotban lévő beteg a kórházból. Ezekre az ellentmondásokra szeretnék most választ adni.

Melyek az elérhető vakcinák a lakosság oltására?

A lakosság oltására Magyarországon ötféle vakcina elérhető. Az új technológiával készült mRNS vakcinák a Pfizer és a Moderna. Ezek a vakcinák egy hírvívó molekulát juttatnak az emberi sejtbe, mely hatására a sejtek legyártják a koronavírus tüskefehérjéit, ami ellen a szervezetben kialakul az immunválasz. Az úgynevezett vektorvakcinák, ilyen az Astra Zeneca és a Szputnyik V, egy adenovírus segítségével juttatják be a tüskefehérje genetikai információját, ami alapján szintén fehérjeszintézis, majd immunválasz jön létre. Sem az mRNS, sem a vektorvakcinák nem módosítják a génállományunkat. Az ötödik a Sinopharm, azaz a kínai vakcina a már évtizedek óta használt technológiával készül, előlt (nem legyengített!) koronavírusot tartalmaz, a szervezet immunválasszal reagál és így alakul ki a védelem. Mind az öt vakcina szigorú eljárásokon és vizsgálatokon bizonyított.

Hogyan lehetett ilyen gyorsan hatásos vakcinákat létrehozni?

A világon először nagy nemzetközi összefogással történtek kutatások és vizsgálatok, nagy esetszámban, hiszen a járvány mindenhol megjelent. Az internet és modern kommunikációs eszközök segítségével a friss eredmények gyorsan megoszthatók voltak, így hihetetlen tempóban születtek meg a hatékony oltások.

Miért nincs engedélye a kínai és az orosz vakcinának az Európai Unióban?

Az EU-ban különösen szigorú engedélyeztetési folyamatokon kell megfelelni az oltásoknak. A nyugati vakcinák eleve úgy ké-

szültek, hogy folyamatosan zajlottak azok a vizsgálatok, amik az EU engedélyhez is kellene, míg a keleti vakcináknál eleinte ez kevésbé volt szempont, de számos vizsgálat már folyamatban van, és mindez nem jelenti azt, hogy ezeket kevésbé vizsgálják.

Melyik oltás hatásosabb?

Az oltásokat nem lehet összehasonlítani. Teljesen eltérő populációkon, eltérő körülmények között történtek vizsgálatok, így a vakcinák hatásossága csak önmagukban mérhető. A hasonlítgatásnak semmilyen tudományos alapja nincs. Sokan félnak a vakcinák által okozott autoimmunitás vagy más szövődmények kialakulásától. A vírusfertőzés és annak talaján kialakuló autoimmunitás veszélye jóval nagyobb, és semelyik oltási szövődmény nem mérhető ahhoz a rizikóhoz, amit maga a fertőzésen való átérés jelent. A jelenleg alkalmazott oltások mindegyike két adag beadása után alakítja ki a védettséget, de már az első adag beadása után két héttel kialakul egyfajta védelem. Azok, akik az első oltás után elkapják a fertőzést, nagyobb eséllyel gyógyulnak, mint akik nem kapnak oltást. Ezért is követte Anglia azt az elvet, hogy minél előbb legyen beoltva a legtöbb ember egy vakcinával.

Az elegendő mennyiségű vakcina gyors legyártása nagyon nagy kihívás az egész világon, s mivel komoly gazdasági érdek fűződik hozzá, a háttérben feltehetőleg számunkra nem látható hatalmi harcok is zajlanak. Ezek sajnos botrányokat kelthetnek egy-egy vakcina körül, sokszor átlépve a tudományon vagy meghamisítva azt. Így egyre kevésbé látunk tisztán, legyünk akár laikusok, akár szakemberek.

Mi az, amit jelenleg egy szakember lát? Mi zajlik az egészségügyben?

Jelenleg zajló harmadik hullám sokkal nagyobb horderejű mint az előzőek voltak és sokkal több áldozattal jár. Ennek egyik oka, hogy jóval fertőzőbb, mint az eddigiék. Sokan kerülnek gyorsan súlyos állapotba, ezért kórházba. Számos osztály és kórházi épület alakult át kovid kórházzá, ennek ellenére egyre gyakrabban találkozunk olyan beteggel, aki még nincs jól, de hazakerül, mert kell másnak a hely. Az egészségügyi kapacitáson túlcsoordult már a terhelés mértéke. Az amúgy is munkaerőhiánnyal küzdő mentőszolgálat az átlagosnál jóval több feladatot lát el, rengeteg beteget kell kórházba szállítani, teszteléseket végezni. Ráadásul, minden vírusos beteg után készen kell állni egy „átlag” eset ellátására, ami azt jelenti, hogy fertőtleníteni kell az autót, ez is idő. A mentők átlagon felüli teljesítése miatt a háziorvosi ügyletek

is komolyabb eseteket látnak el, segítséget nyújtanak a sürgős és súlyos esetek azonnali ellátásában. A Pomázi Központi Ügyelet különösen nagy területért felelős. A hétfégi ügyeleteken ezért nincs lehetőség teszt és mintavételi időpont kérésére, ilyen ügyben mindenki saját háziorvosát keresheti.

Miért foglaltak állandóan a háziorvosok vonalai? Milyen feladatokat kell most ellátniuk?

A háziorvos feladatai is megsokszorozódtak. Jelenleg annyi koronavírusos beteggel próbáljuk tartani a telefonos és mailos kapcsolatot, hogy ez önmagában elegendő lenne a rendelési idő kitöltésére. Nálunk történik a vizsgálatra a mintavételi időpont-kérés, a vizsgálatkérőlap kitöltése, elküldése és rögzítése. Egy mintavétel kérése még a leggyorsabb esetben is 10 percet vesz igénybe. Jómagam a héten napi 10-15 vizsgálatkérést adtam le, ami csak ebben a témában 100-150 perc vonalfoglalást jelent. Korábbiakhoz hasonlóan kértük, hogy akinek nem muszáj megjelenni a rendelőben az telefonáljon, vagy e-mailt írjon, de így is vannak személyesen megjelent betegek, akiket megvizsgálunk, ellátunk. Ha valakivel nem tudunk épp beszélni, azt visszahívjuk, és a témérdek mail megválaszolása is időigényes. Így átlagosan 70-100 beteget látunk el naponta, jóval a rendelési időn túl. Ha ezzel végeztünk, akkor kezdjük az oltásszervezést és az oltást.

Az oltásra regisztrált betegekről hetente kapunk listákat korcsoportos vagy krónikus betegségek szerinti bontásban. Minden orvos csak a saját listáján szereplő betegét olthatja. Nagyon változó, hogy egy adott héten mennyi és milyen vakcina érkezik, ezt sosem tudjuk előre. Azt sem mi döntjük el, hogy az adott vakcinát kinek adhatjuk. Sokszor ellentmondásos utasításokat kapunk, egy adott vakcinát egyik héten csak fiatalabbaknak, másik héten csak a legidősebbeknek adhattunk. Vannak olyan vakcinák, amiket leginkább csak kórházi oltóponton adnak, ilyen a Pfizer és a Szputnyik. Volt két hét, amikor nagyobb mennyiségű kínai vakcina érkezett, az elmúlt hetekben az sem. A beoltottakról jelentéseket kell adnunk napi szinten, a lista szerinti haladás minden háziorvosnak kötelező. Néha vannak központi oltási kampányok kórházi oltópontokon, amit sem előre nem tudunk és semmilyen ráhatásunk nincsen. Segítség, ha ilyen esetekben az oltóponton beoltott páciensről jelzést kapunk az oltásról, hogy az illetőt ne keressük később ezügyben. **Összességében elmondható, hogy az oltások lassan érkeznek, az átoltottság lassan halad, mi örülnénk legjobban, ha ez nem így lenne.** A 60 év alatti egészséges korosztály még meg sem jelent a listákon. A praxisokban beoltottak száma eddig 300 fő körül tart, míg egy praxis létszám 1800-2500 fő.

A járvány terjedésével, ahogy a kórházak telítődtek indokoltan látták, hogy a kezdő gyógyszert, a favipiravirt, a háziorvosok kezébe adják, evvel is késleltetve a kórházi felvételt. Pozitív teszt esetén szinte mindenki megkapja a gyógyszer leírását és nyilatkozatát. Fontos tudni, hogy a gyógyszer hatásossága nem teljesen bizonyított és csak a betegség első napjaiban indokolt elkezdni. Súlyos teratogén és májkárosító hatása van, ezért a szedéséről kizárólag a beteget és helyzetet ismerő orvos dönt, a szedés után laborkontroll javasolt.

A patikákban a lakosság számára is elérhetők a különféle gyors tesztek. Vannak ujjbegyből vett vérből ellenanyagot kimutató tesztek, ezek nem alkalmasak akut fertőzés kimutatására. Az orr-garatból vett mintát vizsgáló antigéntesztek pozitív esetén igazolják az akut fertőzést. A névvel ellátott tesztről készült kép igazolás lehet a háziorvos felé, aki ez alapján megteszi a jelentést az ÁNTSZ-nek. A negatív eredmény azonban sokszor nem jelent valódi negativitást, tünetek esetén PCR mintavétel indokolt.

Mit tehetünk a megelőzés és a terjedés megakadályozása érdekében?

A koronavírus egy nagyon alattomos vírus, időről időre változnak a jellemző tünetek. A legkisebb nátha és torokfájás esetén gondolni kell rá és tesztet kell végezni. **A világjárvány idején nincs az a nátha, amire teszt nélkül azt mondhatnánk, hogy nem koronavírus.** Már mindannyian ki vagyunk éhezve az együttlétre, közösségi programokra, ennek ellenére látva a halálozási statisztikát felelősséget kell vállalnunk egymásért. Sajnos ma jelenleg Európában Magyarország vezet a halálozást. Fontos tudni, hogy bármelyik oltás jobb, mint elkapni a fertőzést. Sok beteg szenved a hónapokig elhúzódó panaszoktól, és még nem látjuk az egyéb hosszútávú szövődményeket. A háziorvosok a rendelkezésre álló oltóanyag kapcsán mindig alaposan végiggondolják kiket invitálnak a soron következőkből. Ha tehetik, fogadják el az oltást, nehogy a vírus legyen a gyorsabb és erősebb.

Nehéz napokat élünk mindannyian, de fontos, hogy találjunk minden napi örömet, amiből töltekezhetünk. Ha tehetik, mozogjanak sokat a szabad levegőn. **Bízzanak a háziorvosukban és ne terheljék a rendszert felesleges telefonokkal. Senkiről nem feledkezünk meg és sajnos senkit nem tudunk előrébb sorolni.** A karanténok idején különösen nehéz az egyedül élő idősök helyzete. Egy kis odafigyeléssel, jó szóval bearanyozhatjuk a napjukat. Támogassák és segítsék egymást és minden eddiginél szigorúbban tartsák be a járványügyi szabályokat. Csak együtt tudjuk legyőzni a vírust. Vigyázzanak magukra és egymásra!

HARMADIK HULLÁM

ESKÜVŐ COVID IDEJÉN

Szokatlan látvány fogadja a Budai úton végighaladót: nem forognak a színes szélforgók a Gyöngyi Virágbolt előtt, üresek az utcai polcok. Zárva az ékszerész, a butikok, a fodrászatok és az éttermek. Az önkormányzat udvarán azonban időről-időre szépen felöltözött párok jelennek meg, akik izgatottan vonulnak életük nagy eseményére, hogy ünnepélyes fogadalmat tegyenek az anyakönyvvezető előtt. Házasságok ugyanis a járvány idején is kötöttek. Sőt, 2020-ban többen házasodtak össze, mint az ezt megelőző években.

Budakalászon tavaly a járvány ellenére 101 házasságot kötöttek, március közepéig már idén is 22 esküvő volt. 2019-ben városunkban 179 esküvőt kötöttek, az előző évekhez képest ebben az évben robbanásszerűen megugrott a házasságkötések száma az egész országban. Így volt ez Pest megyében is. A járvány sem törte meg a trendet: a KSH adatai szerint 2019-ben 65 268, 2020-ban 67 301 házasság született Magyarországon. Több mint 30 éve nem kötöttek annyian házasságot, mint 2020-ban.

Ez a CSOK-kal és a Babaváró hitellel magyarázható, hiszen a kedvezményekre csak a házaspárok jogosultak. Míg másokat a szűk körben, nagy vendégség és felhajtás nélkül tartott esküvő lehetősége bátoríthatja. A korlátozások miatt ugyanis kizárólag a

templomkertben vagy a Kálvárián esketett. Reformátusoknál az egyházi esküvők számában nem történt jelentős változás, tavaly két házasságot kötöttek a templomban, de ez nem tér el számottevően a korábbi évek adataitól. Budakalászon a leggyakoribb a hétköznapi esküvő két tanúval a hivatalban. Mivel nagy az igény, sokan jönnek például a 3. kerületből is. Legtöbb esetben nincs kötődésük a városhoz, sürgősen akarják az esküvőt, egymás után hívják a hivatalokat. Hétfvégén egyre kevesebb házasságkötés van, inkább mindenki gyors esküvőt akar, de persze olyan is van, amikor szűk körben megtartják a polgárit és elhalasztják a templomi szertartást a lagzival együtt.

Huszonhárom év után is más minőség

szűk család lehet jelen a házasságkötéseken. Valószínűleg ez az oka annak, hogy egyházi esküvőt kevesebben kötöttek. Kelemen László atya tájékoztatása szerint 2020-ban a házasságra készülő több mint fele lemondta vagy elhalasztotta az egyházi szertartást. **Budakalászon tavaly összesen 11 katolikus házasságot kötöttek, pedig év elején körülbelül harminc házaspár jelezte házasságkötési szándékát.** Július végén a templomban, augusztus végén és szeptemberben azonban már szabadtéren, a

Júliusra tervezi az egyházi menyegzőt és a 72 fős lakodalmat az a budakalászi házaspár is, akiknek március közepén volt a polgári esküvőjük. Ők szombaton esküdtek, hogy a legközelebbi családtagjaik is jelen lehessenek a szertartáson. A több mint húsz éve együtt élő párnak már tini gyermekei vannak, rajtuk kívül a vőlegény testvére, a menyasszony szülei és testvérei közül kettő volt jelen, külföldön élő húga és párja online videoközvetítésen keresztül követte az eseményt. „Fotósunk nem volt, a nagyfiam és az egyik testvérem fotózott, a lányunknak is komoly feladata volt, ő hozta gyűrűpárnán a gyűrűket. Az idősebb húgom, aki a tanunk is volt, szépen varr, ő készítette a gyűrűpárnát és az ünnepi

maszkokat. Virágot online rendeltem, így volt egy szép esküvői csokrom, a férjemnek hozzáillő bokréttája. A hajamat és a sminkemet magam készítettem. Esküvői ruhát nem vettem külön ezért, egy szép alkalmi ruhámban esküdtem. A szüleim még nincsenek beoltva, édesanyám duplamaszkban ült a szertartáson, mi székeken ülve messze a tanúktól és a vendégektől. Már annyira hozzászoktam, hogy mindenütt viseljük a maszkot, hogy itt sem zavart.”

A friss házások nem gondoltak arra, hogy a járvány miatt elhalasztják az esküvőt. Amikor elhatározták, hogy összeházasodnak, már végig is akarták csinálni, a Covid csak a szervezésen változtatott. Már régóta beszéltek az esküvőről, a gyerekek is kérdezték, miért nincsenek összeházasodva, de most született meg az elhatározás. „Eddig is úgy zajlott az élet, mintha házások lennének, született két gyerekünk, építkeztünk, de sohasem tudtam azt mondani a páromról, hogy a férjem, mert nem volt a férjem. Már a felkészülésre rendelt egy hónap is egészen másképp zajlott, hiszen hiába vagyunk már huszonhárom éve együtt, meg kellett várni, hogy a bejelentéshez képest elteljen egy hónap. Februárban megrendeltük a gyűrűt, megvettük a hajdíszeket. A gyerekek is, főleg a kislányom, nagyon készültek. Mi pedig figyelmesebbek voltunk egymáshoz. Az esküvő számít, érezhetően más minőség. Megerősítette a kapcsolatunkat, és egyáltalán nem bánom, hogy a gyermekeink is tevőlegesen részt tudtak venni benne.” – mondja büszkén az ifjú feleség. Ezért is szeretnének, ha a járvány engedi, „egy igazi lagzit, mert ez egy nagy ünnep.”

Nem ők az egyedüliek, akik hosszú együttélés után kötöttek házasságot Budakalászon: január-februárban több olyan esküvő is volt, ahol a pár már 30-35 éve él együtt. A járványhelyzet elgondolkoltatta őket, és szerették volna jogilag is rendezni az együtt töltött évek alatt összegyűjtött javaikat.

„Egészen más, mikor látod a vendég arcát, és nem csak egy szatyrot adsz oda.”

Az esküvői előkészület fontos része a gyűrű kiválasztása. Most nem járhatják végig az üzleteket a házasulandók, a Budai úton is zárva az ékszerészbolt. Borszéki Tibor huszonkilenc évvel ezelőtt indította üzletét feleségével együtt, azóta hűségesen szolgálja ki a budakalásziakat, sajnos néhány éve már csak egyedül. Mióta zárva van, a már megrendelt esküvői gyűrűkön dolgozik, és várja, hogy kiadhassa az elkészült munkákat. Új megrendeléseket nem

tud felvenni, hiszen március 8. óta nem látogatható az üzlete, és az anyagellátás is szünetel. „Nagyon komoly következményei lesznek, ha ez tartósan így marad. Nekem nincs alkalmazottam, de akinek van, annak akkor is fizetni kell utána a járulékokat, ha nincs bevétele. Nagyon nehéz ez a bizonytalan helyzet. Bízom a mielőbbi nyitásban. Rendszeresen fertőtleníték, be vagyok oltva, maszkban járunk, és ha kinyitok is, az üzletembe egyszerre csak egy vevő jöhet be.”

Schieszl Konrád éttermének is óriási kiesést okoz a Covid, hiszen a járvány előtt májustól novemberig egy hétvégén legalább kettő, de volt, amikor öt esküvőjük volt. „Van olyan esküvő, amit most negyedszerre szervezünk meg. Jó látni, hogy mennyire kitartóak a párok és ők is tudomásul veszik a korlátozásokat. Ezt a lakodalmat május végére tűzték ki, úgyhogy lehet, hogy ötödszörre is meg kell szerveznünk. Nem háromszáz fős esküvőről van szó, talán negyvenen jönnének.” Az esküvőfoglalásoknál előleget kell fizetni, de ezt mindig visszaadják, ha mégsem jön létre az esküvő. „Volt olyan társaság, akiknek megszerveztük a hatvan fős esküvőjét, amit aztán nem lehetett megvalósítani, de eljöttek tízen a polgári szertartás után vacsorázni – akkor még nyitva lehetett a vendéglő. Nem kérték vissza az előleget, kifizették a tíz fős vacsorát, és azt mondták, az előleget majd számítsuk be, amikor megtartják a lagzit. Ez lassan egy éve volt. Van olyan esküvő is, amikor az egész vendéglátást házhoz visszük. Több ilyen esküvőnk is volt már, nyilván ilyenkor úgy kell összeállítani a menüt, hogy az egy idegen asztalon is megállja a helyét úgy, ahogy mi ott hagyjuk. De nagyon hiányzik a vendégektől jövő impulzus. Amikor látod a vendég arcát, és nem csak egy szatyrot adsz oda. Nekünk, akik évtizedek óta a vendéglátásban dolgozunk, ez nagyon fontos. Nem tudtuk, hogy ennyire az, de most, hogy nincs, egyértelműen érezzük a hiányát. Az utóbbi évben, mikor a pandémia miatt az étterem 365-ből kétszáz napig zárva tart, a családjunk történetének nehéz és felemelő pillanatai adnak erőt a nehézségek átvészeléséhez. Egy dologért imádkozunk, hogy ne legyünk betegek, minden más ajándék.”

Földy-Molnár Lilla

7 GYEREKKEL EGY KARANTÉNBAN

Mindenki nehezen éli meg a lezárásokat, de kevesen érezhetik az óvodai, iskolai étkezések, a közösség és a pihenés hiányát olyan húsbavágóan, mint egy hétgyerekes család, ahol 11 hónapostól 13 évesig kell megoldani a gyerekek taníttatását, étkezését, szabadidejük hasznos eltöltését úgy, hogy a szülők is megőrizzék méltóságukat és én-idejüket – már, amennyire lehet. A budakalászi Németh család engedett bepillantást karanténbéli napjaik egyikébe.

reggel ébredés után ő is ügyesen elvégez), aztán az egyszerű fogásból álló ebéd következik, alvás a két kicsinek és szabad játék a nagyobbaknak.

„Hiányzik, hogy magunkra tudjunk időt szánni. Korábban sokat tudtunk utazni, kikapcsolódni kettesben is. Örülök, ha most heti egyszer eljutok egyedül biciklizni és a református gyülekezet közössége is hiányzik. Eddig is annak szurkoltam, hogy a bevásárlóközpontokat zárják be, ne az iskolákat, úgyhogy most reménykedem a mihamarabbi nyitásban” – foglalja össze Bori.

Fotó: Nagy Tamás

Szöveg: Laborczi Dóra

„Az előző lezárásokat teljes kudarcként éltem meg, mivel a végére nagyon elengedtük a gyeplőt, nem sikerült tartani magunkat ahhoz a napirendhez, amit az első héten elterveztem. Az első héten emiatt most is feszültebb voltam, és ha én feszültebb vagyok, akkor nyilván ők is, több a konfliktus köztük is. A tavalyi karantén a végére túl sok lett, pedig úgy indultunk neki, hogy jó lesz ilyen sokat együtt lenni” – mondja Bori, miközben tízoraát ad, könnyeket töröl és próbálja egybeterelni a csapatot egy közös fotó erejéig. Mint megtudom, a tavalyi lezárások izgalmához az is hozzá tartozik, hogy legkisebb gyermekük, Levente éppen tavaly áprilisban született.

Ébredés után vele a karjában jelenik meg András, az egy éve home office-ba szorult édesapa, aki az eddigi covid-tapasztalatait sommásan úgy foglalja össze: „Nem találtak még fel olyan ajtót, ami elég vastag lenne” – majd a viccet félretéve hozzátesszi, számára az a legnehezebb, hogy „eddig megvolt a távolságból eredő tekintélye a munkámnak. Most pedig mindenkinek annyi jön le, hogy *apa egész nap csak ül a gép előtt*. Ez eléggé tekintélyromboló tud lenni, főleg, mert mi is azt szeretnénk, hogy ők ne a gép előtt üljenek egész nap.”

A napirend egyébként úgy néz ki, hogy a három iskolás nagylány – Anna, Luca és Lilla – online órái alatt a kisebbek – beleértve az elsős Flórákat is az udvaron játszanak (Flóráknak nincs online oktatás, de feladatokat kap minden nap a tanító nénitől, amiket

EGYÜTT, NEM EGYMÁS ELLEN

LELKI SORVEZETŐ

Minden ember életében vannak sorsfordító pillanatok. Ennek a vége lehet pozitív vagy akár fájdalmas, negatív kimenetelű is. Egyre többen kutatják, hogy a most tomboló világszéles járvány hogyan hat a családi vagy a párkapcsolati életünkre. A koronavírus okozta életmódváltozás miatt azok a kapcsolatok kerültek válságba, amelyek nem rendelkeztek elegendő lelki tartalékokkal. Megfigyelhető a folyamatos eltávolodás, a bizalom elvesztése. Félúton elhagyták egymást, mert nem figyeltek egymás igényeire, nem kommunikáltak egymással rendszeresen, a felmerülő problémákat a szőnyeg alá seprték, titokban vagy nyíltan megcsalták egymást, idejük legnagyobb részét munkával vagy szórakozással – a partnerük nélkül – töltötték.

Nemzetközi és hazai civil szervezetek arra hívták fel a figyelmet, hogy a világjárvány miatt bevezetett hatósági korlátozások (karantén, kötelező távolságtartás) és az áldozatsegítő, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférés felerősítheti a párkapcsolati, illetve családon belüli erőszak valószínűségét. A korlátozó intézkedések, különösen személyes kapcsolatok hiánya miatt megnövekedett a virtuális légyottok és online ismerkedési lehetőségek száma. A Kinsey Institute kutatásában résztvevők egyötöde egy, közel 10 százalékuk pedig több exét is felkereste, de a stabil párkapcsolatban élők 13 százaléka is így tett. Ennek oka az egyszerű beszélgetés, kíváncsiság, kalandkeresés vagy az unalom, a magányosság érzésének csillapítási vágya. Amennyiben a megcsalás a járvány ideje alatt derül ki, a gazdasági, mentális és egészségügyi nehézségek mellett újabb megterhelést jelent a pároknak. Ez konfliktusokhoz, agresszív viselkedésformákhoz, vagy párkapcsolati erőszak kialakulásához is vezethet. Az összezártság, a folyamatos kommunikációs kényszer, a félrevonulás lehetőségének hiánya gátolja a megcsalás feldolgozását, a konfliktusok nyugodt, higgadt kezelését. Különösen gyerekes pároknál okoz nehézséget, ugyanis minden előttük történik.

Mit tehetünk, ha hasonló cipőben járunk?

A covid miatt előfordulhat, hogy nem csak egymást, hanem önmagunkat is egyre nehezebben találjuk. Ha a tevékenységünkben korlátozva vagyunk, akkor különösen szerencsétlennek, kiszolgáltatottnak érezhetjük magunkat. Ilyen állapotban nehéz jó döntéseket hozni.

Az első és legfontosabb, hogy bátran forduljunk segítő foglalkozású szakemberekhez, akikkel online vagy telefonon is tarthatjuk a kapcsolatot. Azok az házaspárok, akiknek sikerül kidolgozni magukból a traumájukat (ami a külső esemény hatására bennünk zajlik), a jelenlegi helyzetre könnyebben tekintenek úgy, mint ami által közelebb kerülhetnek egymáshoz és nem úgy, mint ami egymás ellen fordít.

Ha vannak gyermekeink, és érzelmileg nem tudunk rájuk hangozni, akkor úgy élük meg, hogy valami baj van velük. Mivel a legtöbb esetben nem kérdeznak, mert nem is tudják, mit és hogyan kérdezzenek, ezért célszerű több, minőségi időt együtt eltölteni és megnyugtatni őket. Őszintén mondjuk el, hogy ez

egy nehéz időszak mindannyiunk életében, ennek ellenére őket továbbra is nagyon szeretjük. Ha anya vagy apa az utóbbi időben feszültebb vagy idegesebb, az nem miattuk van. Külön élő szülők esetében ez különösen fontos.

Az érzelmileg felfokozott állapot fizikailag is hatással van ránk. Viszont nem megoldás, ha elfojtjuk, magunkba zárjuk a fájdalmainkat, nehézségeinket. A fentebb láthattuk, hogy a legtöbb kapcsolat a kommunikáció hiánya miatt ment tönkre.

Talán nem mondom újat azzal, hogy nőként és férfiként máshogyan látjuk, értelmezzük és érezzük azokat a helyzeteket, amibe közösen kerülünk. A szándék ugyanaz, kell valami jó megoldás, de a módszerek, az ötletek, a kivitelezés a legkritikább esetben hasonlóak. A férfi inkább gyakorlatiasabb, megoldásközpontú (gyorsan, hatékonyan), önmagából kiindulva keresi a legjobb módszert. A szemében a cél szentesíti az eszközt. A felesége szemében ez könnyen önzőnek és szívtelennek tűnhet.

A nő inkább biztonságra törekedve, a kapcsolat, a család, vagyis mindenki érdekeit szem előtt tartva keresi a legjobb megoldást, azt, ami mindenki számára kielégítő lehet. Hogyan érezhetnénk mindannyian jól magunkat? A férj szemében ez túl érzélgős, és különben is, mondja, az igazság az, hogy...

Csakhogy egy kapcsolatban, családban nem az igazság kiderítése a legfontosabb. A legtöbb esetben elkerülhető az igazság hajszolásából adódó konfliktus, ha nem megérteni akarjuk egymást, hanem elfogadni, hogy az eltérő gondolkodás előnye az, hogy több szem, többet lát. Az, hogy gyakorolhatjuk az önzetlenséget, az egymás iránti tiszteletet, röviden a szeretetet.

Nyissunk egymás irányába, beszéljessünk, rájuk át a dolgokat. Amennyiben nem születnek nagy megoldások, ne essünk kétségbe. Fogadjuk el, hogy vannak feloldhatatlan, megoldhatatlan konfliktusok. Viszont közelebb kerülhetünk egymáshoz. Bónusz, hogy az immunrendszerünknek is jót tesz, ha nem fojtjuk el az érzelmeinket.

Aranyos Zsolt, párkapcsolati mediátor

A Dunakanyari Család- és Gyermejkölési Intézmény ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásai:

- pszichológus
- fejlesztőpedagógus
- családkonzultáció
- jogi tanácsadás
- konfliktuskezelés (párkapcsolati, családi és válási mediáció)

Elérhetőségek:
Szentendre, Szentlászlói út 89.
Tel.: 06 26/312-605 | dunakanyari.hu
Krizis esetén hívható telefonszám 16.00-08.00-ig, munkaszüneti napokon 0-24 óráig: 06 20/364-0827

TESTMOZGÁS A KARANTÉN ALATT

Honnan merítsünk motivációt a rendszeres sportoláshoz, és milyen testmozgást végezzünk otthon a négy fal között?

Az egyéni, otthoni sportolásnál az első lépés mindig a legnehezebb: elkezdni. Gondolatban ezerszer rászánjuk magunkat, de amikor nekifognánk, mindig van valami... más. Minden nap elmondjuk magunknak: „holnaptól sportolok”. Aztán inkább elővesszük a dugicsokit és leülünk a tévé elé.

Ezen túljutni nem egyszerű. Van, aki besokall és megunja a mozgásszegény állapotot – talán ebben az időszakban többen is, mint máskor. És vannak, akiknek valóban segít az elszántság és az akarat. Néhány hasznos tanácsot szeretnénk megosztani azokkal, akik így vagy úgy, de sikeresen túljutottak a tehetlenségen és tényleg el szeretnének kezdeni mozogni addig is, míg ki nem nyitnak az uszodák és a sportlétesítmények. Néhány remélhetőleg hasznos tippel, tanáccsal szeretnénk segíteni a beszünetlő, elszánt vállalkozókat az otthoni testmozgásban.

1. Leporolhatjuk a régi fitness DVD-inket

Ugyan nem olyan divatos ma már a DVD-k használata, mondhatjuk „őskövület”, de ha valakinek megvan még a DVD lejátszója és a régi fitness DVD-i, nyugodtan kaparja elő a polcok mélyéről és bátran használja. Családdal, gyerekekkel együtt is lehet ugrabugrálni. Napi 20-40 perc vagy heti 2-3-szor 60-70 perc és megvan az ajánlott mozgásmennyiség, nosztalgiahangulatban.

2. Appok és online kurzusok

Hogyha haladni szeretnénk a korrallal, választhatunk az online tornák végtelen választékából vagy használhatunk valamilyen alkalmazást. Így bármilyen mozgásforma elérhető, vannak ingyenes és fizetős ajánlatok is. Keresgélhetünk a google-ban, de a közösségi médiafelületeken is sok lehetőség, hirdetés akad. Vagy egy-egy online esemény, ahol ki lehet próbálni a kiszemelt edzéstípust.

A lepraktikusabb és legköltséghatékonyabb megoldás talán az, ha YouTube-on keresgélünk és egy számunkra ideális, szimpatikus videót választunk magunknak. Aztán, ha meguntuk vagy „túlöttünk” rajta, választhatunk egy másikat és egy harmadikat. Vannak fizetős online alkalmazások és edzések is: ezek használatával élő fitness órákba tudunk bekapcsolódni otthonról, kiválaszthatjuk a szintünknek megfelelő edzésformát és nem utolsósorban támogathatjuk az edzőket, oktatókat addig is, amíg újra megtarthatják személyesen az edzéseket.

3. Otthoni „mini” edzőterem

Nagyon praktikus lehet, ha felpattanhatunk a – már az első hullámban megvett – szobabiciklinkre vagy futópadunkra, ellipszis trénerünkre. Ha a nappaliban helyezzük el a tévé elé, akkor akár kedvenc sorozatunk aktuális részének nézése közben le is tudhatjuk a napi testmozgást. Kellemes a hasznossal. Emellett beszerezhetünk otthoni bokzsákat is, ami nemcsak remek edzésforma, hanem igazi stresszoldó, hangulatjavító hatása van. Ráadásul, ha valakinek indulatkezelési problémái lennének, igen hasznos eszköz tud lenni e vészterhes, idegfeszítő időkben.

4. Eszközök, online (és kütyük) nélkül – saját testsúlyos edzés

Természetesen bármifajta eszköz és segítség nélkül is neki lehet állni, ehhez elég a régi iskolai tornaórák repertoárjából előbányászni néhány gyakorlatot és kidolgozhatunk saját edzéstervünket. Ha kezdők vagy újrakezdők vagyunk, akkor guggolás, a kitörés (ennek alternatív változata a hátrafele kitörés), fekvőtámasz (vagy a női változata, amikor a térdek lenn vannak), felülés, hasprés és lábemelés minden nap és szervezetünk, alakunk is meghálálja majd. Haladók kipróbálhatják a plank, a superman, a hegymászó, a burpies és a jumping jack (magyarul csillagugrás) elnevezésű gyakorlatokat vagy a négyütemű fekvőtámaszt. Ezekből napi 20-30 percben, a gyakorlatok 10-es váltakozásában végezhetjük.

Sokat segíthet, ha kéznél van egy karóra vagy a telefonunk, így tudjuk az időt mérni. Az is jó megoldás, ha köredzés keretében végezzük ezeket, így csak a körök és az egyes gyakorlatok darabszámát kell észben tartanunk. Súlyokkal is el tudjuk végezni a gyakorlatok többségét, és az sem árt, ha van egy jógamatracunk. A sportboltokban remek eszközöket találunk (online házhoz lehet rendelni), melyek javíthatják az edzés minőségét, ilyen pl.: a kettellel, a gumikötél vagy a medicinlabda.

Az otthoni online oktatás és home office mellett kifejezetten fontos, hogy végezzünk olyan tevékenységeket, amelyek kizökkentenek minket az állandósult képernyőidőből. A sportolás erre kitűnő lehetőség – ha tehetjük, minden nap mozogjunk legalább 20 percet. Figyeljünk a megfelelő hidratálásra, és lehetőség szerint iktassuk be a zöldségek és gyümölcsök rendszeres fogyasztását is az étrendünkbe. Mindegy, hogy milyen mozgásformát választunk, az edzés végeztével mindenképpen jobb lesz a közérzetünk.

Kuli Orsolya

A járványhelyzet függvényében folytatódik a szelektív hulladékgyűjtő edények átvétele

A korábban közzétett hulladéktároló edényosztási ütemterv alapján február végétől április közepéig valamennyi hulladékszállítási szerződéssel rendelkező budakalászi háztartás egy-egy 120 literes kék, illetve sárga színű hulladékgyűjtő edényt vehet át. A február 27-28 és március 6-7 napokra szervezett osztások lezajlottak, azonban a járvány terjedését elősegítő kontaktusszámok minimalizálása érdekében a többi területen az osztás módosított időpontban lesz. Az időpontokat megtalálják a www.budakalasz.hu/hulladeggazdalkodas aloldalon, vagy érdeklődhetnek a szolgáltató ügyfélszolgálatán a 06-34/600-700-as telefonszámon vagy az ugyfelszolgalat@vvhulladekkezelo.hu e-mail címen.

Megtörtént a közterületen lévő növények tavaszi permetezése

Március végén az önkormányzat megbízásából elvégezték a közterületeken lévő növények tavaszi lemosó permetezését. A folyamatban felhasznált permetező szereknek nincs munkaegészségügyi várakozási ideje, tehát ezek a növényvédő anyagok emberre és háziállatokra veszélyt nem jelentenek.

Kukamatrix a 2021-es évre

A szolgáltató minden szerződéssel rendelkező budakalászinak elküldte postán a 2021-es évre szóló kukamatrixakat, melyeket legkésőbb április 6-ig fel kellett ragasztani a kommunális hulladékgyűjtőkre. Aki esetleg nem kapott matrixát, kérjük, jelezze ezt a szolgáltató ügyfélszolgálatán telefonon vagy e-mailben.

ZÖLD HÍREK

Hulladék-gyűjtési napok a közeljövőben

Zöldhulladék szállítás:

I. körzet (keddi napokra besorolt utcákból):

Április 13., 27., május 11.

II. körzet (csütörtöki napokra besorolt utcákból):

Április 1., 15., 29., május 13.

Szelektív hulladék-szállítás:

I. körzet (kedd): **április 20.**

II. körzet (csütörtök): **április 22.**

A hulladékszállítással kapcsolatos folyamatosan frissülő információkért látogassanak el a www.budakalasz.hu/hulladeggazdalkodas aloldalra.

Kellemes Húsvéti Ünnepeket!

Frohe Ostern!

NACHRICHTEN

Kellemes Húsvéti ünnepeket kívánunk a Budakalászi Német Önkormányzat, Egyesület, a Lustige Schwaben kórus, valamint az Alpenrose táncegyüttes nevében.

Vigyázzunk egymásra,
maradjunk egészségesek!

Lávinger Ildikó
a Német Nemzetiségi
Önkormányzat elnöke

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

POLGÁRMESTERI DÖNTÉSEK MÁRCIUSBAN

Veszélyhelyzetben a polgármester gyakorolja a települési önkormányzat Képviselő-testületének feladat- és hatásköreit. A polgármester továbbra is minden döntés és határozat meghozatala előtt kikéri a teljes Képviselő-testület véleményét. Az előzetes munkaanyagokat és az előterjesztések szövegét minden képviselő megkapja e-mailen, akiknek így lehetőségük van jelezni észrevételeiket, módosítási javaslataikat. Az összes polgármesteri hatáskörben hozott határozat elérhető a www.budakalasz.hu/onkormanyzat/hatarozatok oldalon.

Az elmúlt időszak főbb döntései:

- A Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár 2021-es munkatervének elfogadása
- Budakalász négy csoportos óvoda engedélyeztetési és kiviteli terveinek elkészítésére beszerzési eljárás ajánlati felhívás tartalmának elfogadása
- A Budakalásziért Közalapítvány alapító okiratának módosítása
- A Kalászi Idősek Klubja 2021-es munkatervének elfogadása.

A BUDAKALÁSZÉRT KÖZALAPÍTVÁNY VÁRJA ADÓJA 1%-ÁT

A Budakalásziért Közalapítvány kuratóriuma és felügyelő bizottságának tagjai. Balról jobbra: Bors Katalin, Köves Ferenc, Andrejszki Judit, Csink Lóránt, Dr. Deutsch Norbert, Borsos Zsolt, Dr. Szabó Zsuzsanna, Kamp Alfréd

A közalapítvány kuratóriuma arra kéri a Budakalásziért tenni akaró magánszemélyeket, hogy támogassák személyi jövedelmi adójuk 1%-ával a helyi lakosokat és közösségeket segítő programjaikat. A 2020 májusában megújult Budakalásziért Közalapítvány fontosnak tartja, hogy megszólítsa a Budakalásziért tenni akaró cégeket és magánszemélyeket, és így – külső forrásokat is bevonva a munkába –, motorja lehessen a helyi közösségi élet megújulásának.

2020 nyarán a Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtárral közösen Budakalászon élő, hátrányos helyzetű gyermekek táborozását finanszírozta a közalapítvány, és a nehéz anyagi helyzetbe került családok gyermekeinek egyéni nyári táboroztatását is segítette egy-egy hétre. A Budakalásziért Közalapítvány ősszel művészeti

ösztöndíjat hirdetett meg és osztott ki három helyi művész, illetve művészeti oktatásban tanuló hallgató alkotótevékenységének a támogatására. 2021-ben két helyi óvodát támogat összesen 2 500 000 forinttal, hogy a hozzájuk járó beilleszkedési, tanulási, magartási nehézségekkel küzdő (röviden: BTMN) gyermekek számára mozgásfejlesztő foglalkozásokat biztosítsanak. Ezzel 40 budakalászi gyermek és családja kap heti rendszerességű támogatást.

Aki szeretné támogatni munkájukat, a Budakalásziért Közalapítványnak is felajánlhatja személyi jövedelmi adója 1%-át! A személyi jövedelemadó bevallás határideje 2021. május 20. Az szja bevallás tervezetét a NAV ingyen elkészíti minden magánszemélynek, ez március 15-től elérhető online az ügyfélkapu regisztrációval rendelkezők számára.

A Budakalásziért Közalapítvány kuratóriumáról, felügyelő bizottságának tagjairól és eddigi pályázatairól bővebben itt olvashatnak: budakalasz.hu/onkormanyzat/budakalaszert-kozalapitvany/ Adószámuk: 19182250-1-13, bankszámlaszámuk: Takarékbank Zrt. 65700079-10131817.

RÉGI-ÚJ ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐ A TESTÜLETBEN

Mányai Zoltán, a Fidesz kompenzációs listáról bejutott képviselője február végén lemondott önkormányzati képviselői mandátumáról és a budakalászi szervezet vezetéséről. Döntését a március 1-től érvényes kormánytisztviselői kinevezésével – Mányai Zoltán ugyanis a Pest Megyei Kormányhivatal sajtófőnöke – indokolta. A helyi szervezetnek 30 napja volt arra, hogy megnevezzék az utódját. Helyére a Fidesz Magyar Polgári Szövetség Budakalászi Szervezete Máté István Lászlót delegálta a képviselőtestületbe.

Máté István vállalkozó, 69 éves. 2013-ban az időközi választások eredményeként került a képviselő-testületbe. Az 1. számú választókerület képviselője, valamint a pénzügyi és vagyonhasznosítási bizottság vezetője volt. Esküjét a veszélyhelyzet feloldása utáni első képviselő-testületi ülésen teheti majd le.

ÍTÉLET SZÜLETETT A KORÁBBI JEGYZŐ MUNKAÜGYI PERÉBEN

Március 16-án a korábbi budakalászi jegyző felmentése és közszolgálati jogviszonyának 2020. januári megszüntetése okán indított jogi eljárásban ítéletet hozott a Budapest Környéki Törvényszék. A volt jegyző a jogi eljárásban kifogásolta, hogy munkaviszonyának megszüntetésekor nem kapta meg a korábbi években számára ki nem adott kettőszázötvenkilenc (259) napnyi szabadságmegváltás közel 10 millió forintnak megfelelő összegét. A több mint egyévnnyi munkanapnak megfelelő szabadságmegváltás mellett további 24 havi illetménynek megfelelő anyagi követelést is előterjesztett, amit egyrészt közszolgálati munkaviszonyának jogellenes megszüntetésével, másrészt a munkaviszony megszüntetése miatt kényszerű munkahelyváltogatás következményeként előállt kedvezőtlen körülményeivel, a korábbinál alacsonyabb illetményével, illetve rosszabb lakhatási körülmé-

nyeivel magyarázott (jegyző úr korábban szolgálati lakást kapott a budakalászi önkormányzattól, az új munkahelyén azonban nem, ezért piaci alapon kellett lakást bérelnie).

A per során az önkormányzat álláspontja a korábban ki nem adott szabadságok okán az volt, hogy a szabadságot a vonatkozó jogszabályok alapján az adott években kellett volna kiadni az akkori városvezetésnek. Ettől a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény értelmében kizárólag szolgálati érdek, illetve kivételesen fontos szolgálati érdek miatt lehetett volna eltérni, azonban a több mint tíz éves munkaviszony alatt felhalmozott rendkívül nagy mennyiségű ki nem adott szabadságot ilyen indokokkal nem lehet megmagyarázni.

Dr. Göbl Richárd polgármester a korábbi jegyző munkaviszonyát bizalomvesztés jogcímen szüntette meg, amit a Kálvária telkek 2016-os eladásáról nyilvánosságra hozott információk miatt a CivilKalász és a 2011 Egyesület, illetve azok vezetői ellen, rágalmazás címen tett önkormányzati feljelentés alapozott meg. **Mint ismert, a jegyző nem a korábbi képviselő-testület döntésének megfelelően, ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést az ügyben, hanem kifejezetten a később munkáltatójává váló dr. Göbl Richárd és Forián-Szabó Gergely ellen.**

A bíróság az önkormányzat érveit jórészt figyelmen kívül hagyta, mert álláspontja szerint a bizalomvesztést kizárólag a közös munkavégzés alatt szerzett negatív tapasztalatok alapozhatnak meg, ezért 14 havi jövedelemnek megfelelő 11.200.000 Ft kártérítés megfizetésére kötelezte az önkormányzatot és rendelkezett a közel tíz év alatt összegyűlt 259 nap szabadság 9.626.432 forintnak megfelelő megváltásáról is. Az ítélet ellen az Önkormányzat a Kúriánál fellebbezett.

A JÁRVÁNYHELYZET MIATT KÉSŐBB NYÍLIK A KALÁSZI TERMELŐI PIAC, A MENTÁSKERT

2021. március 25-én nyílt volna városunk jól megközelíthető központi helyén – a Kós Károly Művelődési Házban – a Mentáskert termelői piac. A tavaly nyár óta formálódó kezdeményezés első piacnapját a járványhelyzet drámai alakulása miatt el kellett halasztani. Bár a központi korlátozások a piacok működését nem tiltják, a városvezetés felelősséget vállalva a járvány terjedése elleni küzdelemben úgy látta helyesnek, hogy a várhatóan nagy érdeklődésre számot tartó piacnapot a járvány enyhülését követően tartja meg. A nyitásról és a legfrissebb információkról a www.budakalasz.hu/kalasz-termeloi-piac oldalon találnak információt.

EREDMÉNYES VOLT AZ ÚJ VASÚTSORI ÓVODA TERVPÁLYÁZATA

Az új Vasútsori négy csoportos óvoda terveinek elkészítésére hat építész irodát kért fel az önkormányzat. A jelíges pályaműveket építész szakmai bizottság értékelt az épület megjelenése, a település építési hagyományainak való megfelelés és az épület hosszú távú fenntarthatósága alapján. A szakmai bizottság elnöke Dr. Krizsán András Ybl-díjas építész, a Magyar Építőművészek Szövetségének elnöke volt, tagjai Salacz Ákos, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal főépítésze, Góz Gábor, okl. építőmérnök, Kálmán Kinga, Budakalász főépítésze és Dr. Váli István, építész, a Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság elnöke voltak. A kiválasztásban az óvodapedagógusi gyakorlati szempontok is

érvényesülhettek, hiszen Grünwald Tímea, a Nyitnikék óvoda vezetője is segítette a munkájukat.

A versenyben a legtöbb szavazatot a Zacc Építésziroda Kft. pályázata kapta. A bírálók szerint a terv nagy értéke volt, hogy a templomkert és az óvoda kertjének kapcsolatát nagyon érzékenyen alakította és külön kiemelték a helyben szeretett és „otthon lévő” anyaghasználatot. A második helyezést az Építész Stúdió Kft. pályamunkája kapta.

A Zacc Építésziroda pályázata

A képviselő-testület jogköreit jelenleg gyakorló polgármester döntése után az önkormányzat a nyertes ajánlattevővel – visszalépése esetén a második helyezettel – írja alá a Vasútsori óvoda tervezési szerződését. A nagyon feszes ütemterv szerint a kivitelező kiválasztása után, 2021 őszén kezdődhetne meg az építkezés, és ha minden a tervek szerint alakul, 2022 szeptemberében újra megtelhet a Vasútsori ovi étellel. A nyertes pályázatról és a pályázat részleteiről a Budakalászi Hírmondó májusi számában részletesen beszámolunk.

HAMAROSAN INDUL A VÁROSI HÍRLEVÉL

Iratkozzon fel Budakalász Város Önkormányzatának hamarosan induló hírlevelére a www.budakalasz.hu/hirlevel aloldalon, hogy minden héten első kézből jussanak el Önhöz a város legfontosabb hírei.

ANYAKÖNYV

Szeretettel köszöntjük Budakalász Város legfiatalabb lakóit!

Balogh Réka
Debreczeni Gizella Mária
Nemes Vivien
Szóke Mór

Sok szeretettel gratulálunk!
Isten éltesse őket
és családjukat!

KÖRNYEZETÜNK

EMBERKÖZPONTÚ ÉS EMBERLÉPTÉKŰ KISVÁROS KERETEINEK KIALAKÍTÁSA A CÉL

A jelenlegi önkormányzat egyik legfontosabb vállalása volt, hogy szigorítani fogja azokat a helyi településrendezési szabályokat, amelyek az elmúlt évtizedben kiszolgálták az ingatlanbefektetők lakóparképítési üzleti terveit és lehetővé tették az infrastrukturális lehetőségeken felüli intenzív beépítést. A város bizonyos pontjain elrendelt változtatási tilalom után a főépítési irodán megindult a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok általános felülvizsgálata. Összeállításunkkal szeretnénk bemutatni a bonyolult szabályozási folyamat során következő lépéseit.

Miért került napirendre a településfejlesztési és településrendezési eszközök felülvizsgálata éppen most?

A településfejlesztési koncepciót és a településszerkezeti tervet tízévente kötelező felülvizsgálni, ezt a Településkódex néven emlegetett 314/2012 (XI. 8.) Kormányrendelet szabja meg.

Budakalász hatályos Településfejlesztési koncepciója a 91/2001 (VI. 18.) KT határozattal volt elfogadva. A hatályos Településszerkezeti tervet 2015-ben hagyta jóvá a Képviselő-testület, és a Helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet a 8/2016.(IV.29.) számú önkormányzati rendelet tartalmazza.

Az általános felülvizsgálatot egyrészt a településfejlesztési koncepció csaknem 20 évvel ezelőtti változatának korszerűsítése, másrészt a településrendezési eszközök használata során felmerült javítási és változtatási igények indokolják.

A „településfejlesztési és településrendezési eszközök” kifejezés több dokumentumot is takar.

Igen, alapvetően két részterületnek a dokumentumairól van szó: az egyik a településfejlesztés, ami a tervezett fejlődés irányáról szól – a gazdasági, a társadalmi és a környezeti szempontokat figyelembe véve –, a másik pedig a településrendezés, ami a város konkrét területeivel foglalkozik.

A fejlesztésnek a településfejlesztési koncepció az alapja, amely a városfejlesztés elveit, hogyanját határozza meg szöveges formában. Ez az első dokumentum, amit most (újra) meg kell alkotni.

A településfejlesztési koncepció tartalmi követelményeit a már említett Településkódex tartalmazza. Eszerint a koncepciónak tartalmaznia kell, **a település jövőképét** a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére, valamint térségi szerepére vonatkozóan.

Rögzíteni kell, hogy mik **a településfejlesztés elvei**.

- pl. a városban élők életminőségének javítása,
- értékekkel összhangban történő minőségi fejlesztés,
- integrált fejlesztés,
- fenntarthatóság, arányosság, takarékoság, stb.

Ezek az elvek segítik az átfogó fejlesztési célok megfogalmazását.

- pl. harmonikus együttélés a táji, természeti, és épített értékekkel;
- közművek és a közlekedés fejlesztése;
- a helyi szolgáltatások, ellátások körének bővítése; stb.

Az átfogó célokat **részcélokra bontja** a koncepció, és a részcélokon belül a **megvalósítást szolgáló lépéseket** is bemutatja, ahol erre már van konkrét elképzelés,

- pl. rész cél: az oktatási, nevelési, célra rendelt épületek felújítása, bővítése;
- megvalósítást szolgáló lépések: iskola felújítása, zeneiskola bővítése, bölcsőde bővítése, stb

A részcélok és a megvalósítást szolgáló lépések a településrészekre szétosztva is megtalálhatók a koncepcióban.

A koncepció tehát kijelöli a fejlődés irányát. Ehhez kell igazodniuk a településrendezési terveknek.

A településszerkezeti terv a településfejlesztési koncepcióra épül: területekre bontja le a megfogalmazott célokat. Meghatározza a különböző területhasználatok (pl lakóterület, gazdasági terület, erdőterület, stb) elhelyezkedését és kiterjedését, valamint a legfőbb nyomvonalas infrastruktúra elemeket. A szerkezeti terv alakítását befolyásolják, korlátozzák a területi szintű tervek: az országos és budapesti agglomerációs területrendezési terv – például az új beépítésre szánt területek mértékét illetően. Fontos, hogy a már kijelölt beépítésre szánt területek mellett csak olyan feltétlenül szükséges mértékben jelenjenek meg új beépítésre szánt területek, hogy a város ne élje fel a mezőgazdasági és erdőterületeit, hanem arányos táji, természeti környezetet biztosítson a lakóterületek körül.

Napjainkban az országgyűlés elé került egy törvényjavaslat, amely éppen a településszerkezeti tervnek, mint tervműfajnak a megszűntetését tartalmazza. De ez a városlakót lényegében nem érinti, mert az építési szabályokat nem a településszerkezeti terv tartalmazza, hanem a helyi építési szabályzat és szabályozási terv, ami a továbbiakban is ugyanúgy fog működni, mint eddig.

A helyi építési szabályzat, a HÉSZ egy önkormányzati rendelet, ami **az építési jogokat övezetenkénti besorolásban rögzíti**. Ennek a melléklete a **szabályozási terv**, ami térképi módon jeleníti meg ezeket az övezeteket és az építési jogokat befolyásoló tényezőket: közterületek és magánterületek lehatárolását, a beépítés paramétereit (beépítési százalék, épületmagasság stb.), a védőterületeket, zöldterületeket stb.

Az ingatlantulajdonosok számítsanak változásra az építési szabályokban?

Azt szeretnénk, hogy a szabályozási tervben a már kialakult lakó és gazdasági területek tulajdonosait közvetlenül érintő módosítások, építési paraméter változások ne történjenek a felülvizsgálat során.

Mi a felülvizsgálat menete? Hozzászólhatnak-e a tervekhez még az elfogadásuk előtt a város lakói is?

A lakókkal, tulajdonosokkal való egyeztetés szabályait partnerségi rendelet tartalmazza, ami rögzíti, hogy a tervezetekhez minden budakalászi telektulajdonos, lakos, vállalkozó vagy intézmény hozzászólhat.

A településfejlesztési és településrendezési eszközök felülvizsgálata országosan előírt eljáráshoz van kötve, amelynek során a különféle érintett szakterületek államigazgatási szerveit, a megyei és a szomszédos önkormányzatokat, valamint a településen érintett partnereket (lakókat, vállalkozókat, intézményeket) tájékoztatás, hirdetmény, közzététel útján be kell vonni a tervezés **előzetes** tájékoztatási szakaszába, valamint az elkészült tervek **jóváhagyás előtti véleményezésébe**.

Reméljük a vírusjárvány várható lecsengése lehetővé teszi az írásbeli úton történő tájékoztatásokon (újság, honlap) kívül a személyes jelenléttel megtartott **lakossági fórum** megrendezését is már az **előzetes tájékoztatási szakaszban** is! Ekkor közvetlen lehetőség van a kérdések felvetésére, egymás szempontjainak megismerésére. Ezen kívül írásbeli javaslatokat, észrevételeket lehet benyújtani a polgármesteri hivatal emailcímére.

A telektulajdonosok által megfogalmazott, a szabályozási tervre vonatkozó módosítási igényeket már hosszabb idő óta listába gyűjtöttük, de az előzetes tájékoztatás során beérkező lakossági javaslatokkal ez a lista még bővülni fog.

A módosítási feladatként összegyűjtött pontokkal **településtervező mellett tájépitész, közlekedés tervező, közmű tervező, környezetvédelmi és örökségvédelmi** szakemberek foglalkoznak, akik komplex módon állítják össze tervi javaslatukat.

A településfejlesztési koncepció elkészítése során a jogszabályban előírthoz képest mit több lakossági fórumot, **széles körű társadalmi egyeztetést, közösségi tervezést szeretnénk megvalósítani**. Úgy szeretnénk időzíteni a folyamatot, hogy az idei nyári pihenés után kezdődő szorgos őszi hetekben, hónapokban több alkalommal is lehetőségünk legyen a tervezőkkel együtt célcsoportos beszélgetéseket rendezni és módszeresen végigmenni a fentebb már bemutatott fejlesztési célok megfogalmazásán.

A településfejlesztési és településrendezési eszközök elkészült tervezetét a fentebb már említett államigazgatási szervekkel, önkormányzatokkal és partnerekkel **véleményeztetni kell**. Ekkor lesz alkalmuk a város lakóinak észrevételeket tenni, az ehhez kapcsolódó lakossági fórumon kérdéseket feltenni, hozzászólni a tervezett, de még el nem fogadott megoldásokhoz.

Azt szeretnénk, hogy Budakalász fejlődésé, építését jól szolgáló, mennél nagyobb számú résztvevővel közösen átgondolt településfejlesztési koncepció jöjjön létre, és a koncepcióra alapuló településrendezési eszközök az itt lakók, építkezők, gazdálkodók számára emberközpontú és emberléptékű kisváros kereteit határozzák meg.

Kálmán Kinga
főépítész

BŰNMEGELŐZÉS OTTHON

– hogyan építsünk biztonságos környezetet?

Alapvető igényünk, hogy épített környezetünkben biztonságban érezzük magunkat. Mit tehetünk ezért a biztonságérzetért? A Biztonságos és Élhető Városokért Egyesület (BEVE) segítségével ehhez adunk útmutatást.

Az ún. építészeti bűnmegelőzés lényege, hogy „a forma és a szerkezet mellett megjelenő funkcionalitást új tartalommal, nevezetesen a bűnmegelőzési gondolkodással, azon belül is az egyén és a közösség szerepének központba helyezésével gazdagítja.” – mondta el megkeresésünkre Dallos Endre, az egyesület elnöke.

„Létünk alapja a biztonság, enélkül aligha képzelhető el jól működő közösség. Az egyének, és az általa alkotott valamennyi közösségnek – legyen az család, utca, település – alapvető igénye, hogy az őt körülvevő közvetlen fizikai térben, nevezetesen az épített környezetben biztonságban érezze magát. Ezt a biztonságérzetet a bűnözéstől való félelem hiánya, a tiszta, rendezett környék, az átlátható parkok, a kivilágított, szabadidő eltöltésére alkalmas, vonzó közösségi terek, az egyértelmű közlekedési jelzések, a kiszámítható, megbízható közlekedés adja. Ezek teszik lehetővé az olyan közösségek kialakulását, ahol az ott élők képesek felelősséget vállalni környezetükért és embertársaikért és, amely alapja lehet egy magasabb életszínvonalon és strukturáltabban működő társadalomnak.”

Az egyesület a fiatalok szemléletformálását, edukálását is zászlajára tűzte, hiszen a biztonságtudatosság kialakítását már egész kiskorban el lehet kezdeni. Az elmúlt két évben több oktatási intézményben is jártak, ahol a bevont diákok számára nemcsak elméleti oktatást tartottak, hanem a gyakorlati megva-

lósítást is bemutatták. A gyakorlat során a diákok átalakíthatták az iskolai folyósók egy részét, iskolabútorokat vásárolhattak. Az egyik iskola diákjai például térfelügyelő kamerát vásároltak a portásnak, hogy a bejáratot folyamatosan felügyelhesse, anélkül, hogy fülkékjét el kellene hagynia.

Dallos Endre szerint nagyon fontos eleme az átalakításoknak, hogy azt minden esetben a diákok hajtják végre. „Nemcsak tanulnak, hanem terveznek, költségvetést készítenek, árajánlatokat néznek, az így beszerzett termékeket pedig maguk használják fel, élhető és biztonságos tereket hozva létre. A fiatalok bevonása az iskolai környezet átalakításának folyamatába lehetővé teszi a saját környezetük iránti elköteleződésük, felelősségvállalásuk kialakulását.”

A járványhelyzet miatti lezárások okán csökken a lakásbetörések és egyéb bűncselekmények száma is. A korlátozások feloldása után azonban várhatóan újra növekvő tendenciát mutatnak majd. Addig is sokat tehetünk az ellen, hogy házunk, lakásunk ne legyen vonzó terep az elkövetők számára.

„Az építészeti bűnmegelőzés fogalma mögött egyszerű, józan ésszel átgondolt bűnmegelőzési tanácsok húzódnak meg. Kiindulási pontja az a tudományosan megalapozott állítás, hogy a rendezett, karbantartott, felügyeletet sugalló környezet nem vonzó az elkövető számára. Amennyiben figyelünk saját otthonunkra és tágabb lakókörnyezetünkre, tisztán és rendben tartjuk a portánkat, s erre a közösség szintjén mindannyian erőt és energiát fordítunk, akkor élhetőbb és biztonságosabb életterek alakulhatnak ki.”

Hollósi-Györgyei Nóra

TIPPEK ÉS JÓ TANÁCSOK

- Az átlátható, nem erődítményszerű kerítés biztosítja a természetes felügyeletet.
- A megfelelő magasságú és lefelé néző, kellő számban elhelyezett, a járdát jól megvilágító lámpatest riaszthatja az elkövetőt, továbbá növeli a szubjektív biztonságérzetet.
- A rendezett, a visszavágott lombkorona, a kerítésként is funkcionáló, nem túl magas bokros növényzet, a háztól kellő távolságra ültetett, zöldellő fa nemcsak a közérzetünket javíthatja, de a biztonságunkat is segítheti.
- Utcáink és épületeink karbantartottsága növeli a szubjektív biztonságérzetet, valamint csökkentheti a deviáns cselekmények megvalósulását.
- A megfelelő vagyonsvédelmi eszközök (zárak, kamerák, riasztók) használata riasztja az elkövetőt, de természetesen az is fontos, hogy biztonságtudatosak legyünk: ne hagyjuk nyitva a bejárati- vagy éppen az erkélyajtót, zárjuk a nyílászárókat, ha elmegyünk otthonról, ügyeljünk környezetünk biztonságára.
- Az egyértelmű tájékoztatás segíti a segítségünkre sietők munkáját. Az utcanév táblák és házsámok hiánya nehezíti a rendőrök, mentők munkáját, ráadásul elhanyagoltságot is sugall.
- A forgalom szabályozása, a gyalogosok és a kerékpárosok jelenléte környezetünkben növeli a biztonságérzetet, a természetes felügyeletet és a közösségi kontrollt.
- A magas, nem átlátható kerítés segíti az elkövetőt: egyrészt felkelti érdeklődését, másrészt csökkenti a lebukás veszélyét.
- Az összefirkált falak, a roncs autók, az elhagyott és elhanyagolt épületek, a szemét csökkenti biztonságérzetünket, vonzza a deviáns magatartást tanúsítókat, segíti a bűnözői életmódot folytatókat.
- Egy elkövető számára az idő az egyik legfontosabb tényező: ne segítsük munkáját könnyen feltörhető zárrakkal, nyitott ablakokkal és teraszajtókkal!

Bölcsődébe adjam vagy ne adjam? – Felvételi jelentkezés a 2021/2022. nevelési évre

Sok család és édesanya gondolataiban gyakran felmerülő kérdés a bölcsődei ellátás igénybevétele, gyermekük intézményben történő elhelyezése. A jelen járványügyi óvintézkedések és a fertőzésveszély elkerülése érdekében szülői értekezlet, nyílt nap, személyes találkozások szervezésére nincs lehetőség, de telefonon vagy e-mailen szívesen válaszolunk kérdéseikre.

Budakalász Város Önkormányzata a kisgyermek bölcsődei ellátására két intézményt tart fenn: a Budai út 10. szám alatt lévő bölcsőde 30 fő, míg a Mályva utca 1/b szám alatt lévő bölcsőde 48 kisgyermeknek nyújt férőhelyet. Bölcsődéinkben 1-3 éves korú, Budakalászon élő családok gyermekeinek napközbeni ellátását biztosítjuk. Intézményeink feladata a dolgozó szülők gyermekeinek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésük támogatása.

A hatályos jogszabályok alapján a bölcsődébe történő jelentkezés egész évben folyamatos, de 2021/2022. nevelési év bölcsődei csoportjainak szervezése érdekében kérem a kedves szülőket, hogy felvételi igényüket és a jelentkezési dokumentációkat 2021. május 10-ig juttassák el a bölcsődébe. A jelentkezéshez szükséges tudnivalók a bölcsőde honlapján – www.budakalaszibolcsode.hu

Tavaszi élet a Nyitnikék Óvodában

A tavalyi évhez hasonlóan sajnos az idei március is korlátozásokat hozott sok területen, így az óvodák működésében is. Március 8-tól az óvodákban rendkívüli szünetet rendeltek el: megszűnik a személyes kapcsolattartás, korlátozódik a szülők munkavégzése, és idén is elmaradnak a zöld ünnepek, jeles napok, óvodai ünnepek. Hiányoznak a közösségi élmények, amik lelki feltöltődést adnak gyermeknek és felnőttnek egyaránt.

Bár a rendezvények elmaradnak, és megszűnt a személyes kapcsolat, pedagógusaink – ha csak virtuálisan is –, fogják a gyermekek, családok kezét. Pedagógiai szabadságukkal élve, megválasztva azt a platformot, és tartalmat, amit magukénak

hu/jelentkezés – olvashatók, innen a kitöltendő dokumentumok is letölthetőek. További kérdéseikkel forduljanak az intézményvezetőhöz a 06 26/631-366 telefonszámon. Szeretettel várjuk és fogadjuk gyermekeiket bölcsődéinkben!

Villám Zsuzsanna
intézményvezető

éreznek, folytatják munkájukat. Rengeteg jó ötlet és tartalom kerül elő a kollégák keze alól! A legszemélyesebb talán az, amikor a küldött mese, vers vagy dal, az óvó néni hangján szólal meg az otthonokban. Ezek a mesék, versek, dalok ott maradnak a családok elektronikus eszközein, és talán évek múlva előveszik majd, hogy felidézzék az óvó néni jól ismert hangját és az óvodás emlékeket.

Vannak családok, ahol a szülők munkája nem teszi lehetővé, hogy ellássák gyermekük napközbeni felügyeletét. Róluk ügyeletben gondoskodunk a Pomázi úti székhelyünkön. A felügyelet szervezésekor igyekszünk szem előtt tartani az önkéntes feladatvállalást, a kontaktszámok minimalizálását, hogy védjük a családok és kollégáink egészségét.

Grünvald Tímea
intézményvezető

Óvodai beiratkozások a 2021/2022. nevelési évre

A Nyitnikék oviba 2021. április 26-án és 27-én, 7.00 és 17.30 között személyesen vagy e-mailen keresztül lehet az óvodás korú gyermekeket beírni. A személyes beiratkozás a Szalonka Utcai Tagintézményben lesz (akkor is, ha a Pomázi útra kéri a gyermekük felvételét). Az e-maileket a jelentkezés.nyitovi@gmail.com címen várják.

A Telepi Óvodába is 2021. április 26-án és 27-én, 7.30 és 17.30 között lesz a beiratkozás. A jelentkezési lapot személyesen (Budakalász, Mályva u. 1.) vagy e-mailen keresztül lehet leadni a jelentkezés.telepi@gmail.com címen. Az e-mailes jelentkezésnél a tárgy mezőbe a gyermekük nevét szíveskedjenek beírni. A jelentkezési lap letölthető az óvodák honlapján.

INTÉZMÉNYI HÍREK

Digitális tanrend a Kalász Suliban

Lehetőségeinkhez képest, iskolánkban hatékonyan zajlik a digitális, tantermen kívüli oktatás. Az előző tanév tapasztalataiból sokat tanultunk, már a tanév elejétől felkészültünk, így a pedagógusok és a diákok is gyorsan át tudtak állni a távoktatásra. A készségtárgyak kivételével jellemzően online órákat tartunk. Úgy látjuk, így jóval hatékonyabban át tudjuk adni az új ismeretanyagot, ráadásul ez kevésbé megterhelő a gyerekek, a pedagógusok és nem utolsósorban a szülők számára. A visszajelzések is azt mutatják, hogy jól veszi az akadályt a Kalász Suli teljes közössége.

A Holnap Hősei és digitalis munkarend a Telepi Iskolában

2021 februárjában adtunk be pályázatot a Hősök Tere Kezdeményezésre és nyertünk. Két – igazán hiánypótló – társasjátékkal és az ehhez tartozó képzéssel és utánkövetéssel lettünk gazdagabbak. A Hősök Tere missziója, hogy az emberek

merjenek kiállni magukért és másokért. Ehhez adja meg a kezdő lökést a Holnap Hősei társasjáték, melyen keresztül játékos és élvezetes formában tudatosítjuk és fordítjuk át azokat a rejtett mechanizmusokat, melyek bizonyos helyzetekben nem engednek aktívan cselekedni, segíteni másokon.

A Patakpart Általános Iskola hírei

Az elmúlt hetekben felgyorsultak az események a Patakpart Általános Iskola körül. Elkészült az épület, tart a műszaki átadás-átvétel, és a Váci Tankerületi Központ elindított egy 185 millió forint értékű közbeszerzési eljárást az iskola bútorainak, tárgyi eszközeinek beszerzésére.

Az intézmény hivatalos nyilvántartásba vétele is megkezdődött. A Klebelsberg Központ elnökének felterjesztett dokumentumcsomag tartalmazza a működés alapjául szolgáló szakmai alapidokumentumot és a pedagógiai program tervezetét.

A pedagógiai program tervezetét a Váci Tankerületi Központ szakmai vezetőjének és a Tankerületi Központ által felkért pedagógiai szakértő támogatásával készítettük el. A tervezetet a nevelőtestület fogja véglegesíteni és elfogadni, illetve a kinevezett vezető fogja jóváhagyni. A tervezetben olyan iskola képe körvonalazódik, ahol a pedagógiai kultúra része a diákok és a pedagógusok szakmai fejlődése iránti elkötelezettség.

Úgy gondoljuk, aki tanul, az egyéni utat jár be: nem egyforma tempóban és nem egyforma módszerrel építi be a szerzett tudást, tapasztalatot, és ez így van jól. Az egyéni utak bejárásához hozzátartozik az is, hogy a felelősségteljes hozzáállás mellett

Igyekszünk elérni a digitális tanrendben különböző okok miatt nehezen boldoguló diákokat, he kellett, digitális eszközöket is biztosítottunk. Mentortanárokat osztottunk be melléjük, akik segítenek a feladatok megoldásában és visszaküldésében. Ezzel talán megelőzhető lesz, hogy komolyabb nehézségek merüljenek fel a tanév végi értékeléskor és megkönnyíti a visszatérést az iskola falai közé. Úgy érzem, a közös programokra, az együtt töltött időre, az iskola falain belüli tanulásra és tanításra nagy szükségünk van mindannyiunknak.

Végh Attila
intézményvezető

Márciusban nekünk is digitális munkarendre kellett átállni, ami nem okozott különösebb nehézséget, de ennek ellenére nap mint megtapasztaljuk az online oktatás buktatóit. Elmondhatatlanul nehéz úgy tanítani, hogy nem találkozhatunk a gyerekekkel. Tudjuk, hogy az otthonról dolgozó szülőkre is óriási teher hárul, hiszen a munkájuk mellett figyelemmel kell lenniük gyermekük napi tanulmányaira, segíteni kell nekik.

Bízom benne, hogy minél előbb újra az iskola falain belül folytathatjuk a tanítást.

Németh Rita
intézményvezető

is lehet hibázni. A hibák a tapasztalatainkat bővítik, amelyekből szintén lehet tanulni. Fontosnak tartjuk az együttműködést, a tevékenykedtetést, azaz az aktív, saját tevékenységre épített tanulást, mert meggyőződésünk szerint ezek eredményeznek élményszerű és mélyebb, hatékonyabb tanulást.

A leendő első osztályos gyermekek és szülei az iskola honlapján (www.patakpartiskola.hu) keresztül elérhető videó révén megismerhetik az ősszel induló első osztályok tanítóit, Bokányi Zsuzsáné és dr. Holczerné Horváth Katalint.

Kovács Kristóf Áron
intézményvezető

„KÜLÖNLEGES ÜZENETE VAN ANNAK, AMIKOR ANYA-LÁNYA EGYÜTT ZENÉL”

Páros interjú Andrejszki Judittal és Pejtsik Pannával

Anya és lánya, barokk és bossa nova, progresszív rock és Agnus Dei. Az ellentétek nem csak, hogy vonzzák, de ki is egészítik egymást. Vagy valójában nem is ellentétek. Mint a klasszikus és a könnyűzene vagy a generációk szembenállása. Andrejszki Judit orgonista és régizenésszel, valamint legidősebb lányával, Pejtsik Panna énekes-dalszerzővel beszélgettünk anyákról és lányokról, példaképekről anyaság és karrier viszonyáról, társadalmi elvárásokról és belső utakról.

Mikor voltatok a legbüszkébbek egymásra?

Pejtsik Panna: Tegnap! A Zeneakadémia levetített egy négy évvel ezelőtti koncertfelvételt, Sebestyén Márta: Kodály nyomában című produkcióját. Ebben egy dal erejéig zongorán kísértem anyát.

Andrejszki Judit: Nem is tudom, mikor izgultam ennyire utoljára, hogy itt most ország-világ látja, mit produkálunk. Nagyon jó érzés volt. Fantasztikus, amikor a saját lányommal zenélek.

PP: Nekem még az ugrott be, hogy anya tavalyelőtt, 51 évesen lediplomázott. Beült az iskolapadba a sokkal fiatalabbak közé az öt gyereke és a rengeteg koncertje mellett és végig is csinálta - emiatt nagyon büszke vagyok rá.

AJ: Én pedig Panka hirtelen támadt énekesi karrierjét csodálkozva ámulom és bámulom. Tudtuk, hogy zenész lesz belőle, mert azt mindig éreztük, hogy árad belőle a zene és valahol ki fog törni. Aztán egyszer csak megtalálta magát. Persze, a Dal is végigizgultuk.

Mármint A Dal című tv-showt, aminek az élő műsorába Panka is bekerült a Fehér elefánt című dalával.

PP: Igen, a dalom bekerült a 40 legjobb dal közé, aztán az első élő műsor után nem jutottam tovább. Ezt nem is bánom, mert bár nagyon intenzív és élvezetes időszak volt, kezdésnek elég is volt ennyi kóstoló a show-bizniszből. Szívesebben vagyok az, akire páran felfigyelnek, de azoknak a kedvencük leszek, minthogy nagy tábor akarjak kiszolgálni a legtrendibb zenével. De tényleg rengeteget számított, hogy van mögöttem egy értő és támogató családi közeg.

AJ: Jó érzés, amikor nem én állok ott, hanem a lányom – mert tudom, hogy milyen ott állni, a másik oldalon. Soha nem izgulok úgy koncerteken, ahogy őerte izgulok ilyenkor.

Ritka, kiemelkedő pillanat, amikor együtt zenéltek?

PP: Itt, Budakalászon is volt többször családi koncertünk, amikor mind a heten felléptünk. Illetve a legutóbbi kalászi Kert-koncertemen is meghívott vendégként szerepeltek anyáék. Ezekkel a vendégszerplésekkel azért én is jól járok, mert – mondjuk ki – húzó nevek a

szüleim. Ezekre a koncertekre, persze, készülünk, de nem igazán szoktunk itthon összeülni zenélni. A tavalyi karanténban készítettünk néhány közös zenélős videót, ezeknek nagy sikerük volt és rengeteg emberhez eljutottak, nem kis részben azért, mert anyának óriási virtuális – persze, nem csak virtuális – rajongótábora van. De ettől függetlenül is azt hiszem, hogy különleges üzenete van annak, amikor nem csak két ember, hanem anya-lánya együtt zenél.

Felfelé ívelő pályaszakaszban vagytok mindketten: Pankának ott volt a Dal, Juditnak pedig néhány hete jelent meg a Daloskönyve, ami voltaképp az első szólólemezőnek tekinthető.

AJ: Volt '98-ban egy szóló CD-m, több régizene együttesemmel készítettünk felvételeket illetve Sebestyén Mártával is jelentek meg közös lemezeink. De ilyen, hogy én találjam ki a teljes koncepciót, közreműködőket az első számtól az utolsóig, még nem volt. 53 évesen kihoztam egy albumot, ami tényleg az enyém, ráadásul renthagyó formátumban: ez tényleg egy daloskönyv, amelynek illusztrációihoz gyönyörű 18. századi kódex adta az inspirációt, a zenei anyag pedig a 17-18. század virágénekei, melyeket szerettem volna korhűen bemutatni. A könyv végén egy QR

kód segítségével lehet hozzájutni a zenei anyaghoz, így egyszerre rendhagyó és kortisztelő is a lemez.

Nálad mintha egyszerre valósulna meg az, hogy autentikus, hiteles és korhű legyen a hangzás, miközben nagyon meg tudod érinteni a mai hallgatóságot.

AJ: Ez azért lehet, mert az érzelmek nem változnak. Az emberek érzései a 16. században is ugyanazok voltak. Ez a kortalanság, ami megjelenik ezekben a dalokban és a koncertjeinken. Nem szeretem, hogy ma frakkban kell végigülni egy 16. századi koncertet úgy, hogy nem lehet rá táncolni! Régen is volt könnyűzene és szakrális zene, de nem különült el ennyire, hogy ha komolyzenét hallgatunk, akkor azt komolyan kell venni. **A régi énekek ugyanolyan pajzánok, viccesek és érzelmesek, mint amilyeneket ma hallunk a pop-zeneben;** bánatról, szerelemről, szenvedésről énekeltek akkor is és most is. Ennek a folytonosságát próbálom meg átadni.

Panka, a te műfajodban hogyan tudod kamatoztatni ezt a zenei örökséget?

Én sem szeretem, hogy a komolyzenészek sokszor lenézik a könnyűzenészeket, a könnyűzenészek pedig szomorú-zenészeknek hívják a komolyzenészeket. Engem úgy neveltek zeneileg – anya és apa is ezt vallják –, hogy nincsenek élesen különvált zenei ágazatok, a komoly és könnyűzene határai elmoshatók. Akár így, ahogy anya mondta, akár apukám (*Pejtsik Péter – a szerk.*) vonalán, aki az After Crying alapítójaként, illetve a magyar popzenei élet legkeresettebb szimfonikus hangszerelőjeként úgy ötvözi ezeket a stílusokat, hogy azok egységet alkossanak. Én klasszikus zongoristaként végeztem és rengeteg klasszikus zenét hallgattam, közben pedig láttam, hogyan jelenik meg a Dies Irae vagy más középkori,

klasszikus dallam rockzenei környezetben, torzított gitárokkal, az After Crying dalaiban. Anya is bármikor elénekel egy blues-dalt úgy, hogy csak pislogunk. Számomra teljesen természetes, hogy bátran és szabadon át lehet járni a stílusok között, és igyekszem érteni mindkét „nyelven”. Ahogy elkezdtem dalszerzéssel foglalkozni, rá kellett jönnöm, hogy ez bizonyos szempontból nehézség is: annyi stílusban esik jól alkotni, hogy egyelőre még nem tudom becategorizálni magamat. De azt hiszem, nem is szeretném.

Anyák napja környékén nem hagyható ki a kérdés: hogyan lehet karriert építeni öt gyerek mellett?

AJ: Kellettek hozzá a tündéri szüleim, akik szintén nyolc gyereket neveltek föl. Cselló- vagy zongoraórára vitték a gyerekeket és nagyon sok kiszervezhető feladatot elvégeztek helyettem. Amikor pedig betegek voltak, mehettek a nagypapa-nagymama gyógyul-dájába, az nagy kiváltság volt. Kellett egy olyan férj, aki nem várja

el, hogy minden nap 12-kor gőzölögjön az asztalon az ebéd. Mivel nem áradtak felém az efféle elvárások, laza háztartásvezetésre nyílt módomban. Azt is szoktam mondani, hogy persze, sok gyereket kaptam, de jó gyerekeket, akik akár másfél órán keresztül is elnézték a halakat az akváriumban egy üzleti megbeszélés alatt.

PP: Szerintem az is fontos, hogy anyából árad a pozitív, optimista életszemlélet – szerencsére ezt én is örököltém tőle.

AJ: Ezt én is otthonról hoztam. Sokszor gondoltam arra, hogy ahhoz képest, hogy az anyukám felnevelt nyolc gyereket, ez semmi. Mindent megoldott. Fél 7-kor már készen volt az ebéd, ráadásul akkor még nem volt központi fűtés, hajnalban be kel-

lett gyűjtani az összes szobában, az összes kályhában, ez örület lehetett. Mindenesetre ez a fajta nyitottság, a problémák helyett a megoldásra törekvés és a szerencsés körülmények együttállása – ez a családi burok ad egyfajta idealista életszemléletet, ami nagyon sok mindenen segített.

Pejtsik Panna

Énekes, dalszerző, zongorista

Együttesei: Pejtsik Panna Projekt, VoiceStation, Budapest Show Kórus, Octovoice

Panna, érzed esetleg a hátrányát is annak, hogy a szüleid árnyékában építed a zenei karriered vagy ez tisztán erőforrás a számodra?

PP: Abszolút erőforrás. Borzasztó nagy büszkeség és próbálom ezt az örökséget tovább vinni, próbálok méltó lenni rá. A közös munkák abban is segítenek, hogy partnerként tudjak rájuk tekinteni, barátként, nőként. Segített abban, hogy megértsem őket. Ez főleg anyával kapcsolatban volt nehéz, de egy ponton elkezdett foglalkoztatni, hogy ő nőként hogyan élt meg dolgokat. Ehhez az kellett, hogy ki tudjak lépni abból, hogy én a lánya vagyok ő pedig az anyukám, aki azért él, hogy mindent megadjon nekünk. Így többet értek meg az ő igényeiből, hogy mit érez bizonyos dolgokkal kapcsolatban, milyen problémái és megoldásai vannak. Rengeteget lehet ebből tanulni, ha sikerül átlépni ezeket a „kiosztott” szerepeket.

Ha már a női szerepek szóba kerültek: ti tapasztalatok bármilyen nehézséget nőként a zenei pályán?

AJ: Az lehet furcsa, amikor megjelenek egy harminc kilós hangszerrel: nehezen nézik ki belőlem, hogy ezt én hoztam ilyen lazán a vállamon. Visszafelé azért már segítenek. De én alapvetően nagyon jól meg tudtam, tudom élni a nőiességet a színpadon. Bezsebeltem rengeteg bókot és néhány furcsa ajánlatot, de ezeket sem éltem meg zaklatásnak. Rengeteg férfi kollégámmal zenélek évek óta, van, akivel 33 éve. Ez számomra egy abszolút támogató közeg.

PP: Lehet, hogy volt néhány szereplés, ahol ment a cicukázás, de szerencsére engem ezek a külső negatív hatások elkerültek, vagy tudok rajtuk nevetni. A legtöbb projektemben én vagyok a főnök, van egy projektkórusom, ott is mindent én intézek, szervezem az embereket, tartom a kapcsolatot, emiatt engem általában komolyan vesznek. Szerintem az, hogyha az ember egy támogató közeggel szorosan együttműködve kerül be a szakmába, akkor kevesebb az esélye az ilyen jellegű rossz tapasztalatoknak. Persze rengeteg történetet ismerek arról, hogy nőként sokkal nehezebb érvényesülni bizonyos zenei területeken is, hogy nem nézik ki belőled, helyt tudsz állni. És még én is meg tudok lepődni, ha látok egy női DJ-t vagy női producert – szerencsére egyre gyakoribbak ezek. De az, ami a világ felől ömlik ránk, szerintem sokszor saját magunkban is kialakít félelmeket, magunk alábecsülését, valótlan szerepeket, például a technikai dolgokkal kapcsolatban: rettentő büszke tudok lenni magamra, ha valamit összerakok, telepíték, megoldok – mert ez nem olyan „lányos” feladat...

AJ: Azért a saját kis orgonaparkomat én is mindig magamnak rakom össze és akkor a technikusok is mindig néznek, hogy na, jött a mama... Emellett a saját együttesem, illetve Sebestyén Márta menedzsereként is gyakran megjelenek nőként és ezt el szokták fogadni. Szerintem azért is, mert én nagyon könnyű eset vagyok, könnyen kommunikálok és ezért mindenki nagyon hálás.

Andrejszki Judit

Előadóművész, csembalista, barokk énekes

*Együttese: Musica Profana, Corvina Consort, Bacchus Consort
5 gyermek édesanyja*

Mi az, amit ezen a sok szempontból nehezített anyák napján a nőknek, anyáknak üzennétek?

AJ: Lehetne azt a klisé mondani, hogy nem kell megvárni, hogy az embernek a karrierje kialakuljon és utána vállaljon gyereket. De mégis ez az igazság. A tudatos időhúzás szerintem nem jó. A rugalmasság nagy kincs és minél fiatalabb vagy, annál rugalmasabban kezeled a gyerekeket.

PP: Én ennek pont az ellentétét fogalmaznám meg. Most vagyok 28 éves és nagyon sokáig tartott, hogy le tudjam magamról vetni azokat a társadalmi elvárásokat, hogy mikor kellene gyereket vállalnom, vagy hogy már nem kellene itthon laknom. Én talán azt üzenném, hogy mindenki ismerje fel, neki mi a legjobb, mit engedhet meg magának, mi az, amit nagyon szeretne és a külső hatások ne befolyásolják főlegesen ebben.

AJ: Én is ezt mondom: az, hogy ma karriert építünk először és negyven évesen szülünk egy gyereket az egy társadalmi nyomás.

PP: Ugyanúgy társadalmi nyomás az is, hogy szülj hármat és ne építs karriert.

AJ: Akkor fogalmazunk úgy, hogy a kettős társadalmi nyomásokat mindenki a maga belső igényének megfelelően hangolja össze. De ha valaki azon vacillál, hogy gyereket szüljön előbb és aztán építsen karriert, akkor szerintem ne habozzon, ha erre lehetősége van, nyugodtan merjen belevágni.

PP: Anya életútja lehet a példa, hogy nem fog derékba törni a karrierje.

AJ: Legfeljebb egy kicsit késik az önmegvalósítás...

Laborczi Dóra

BÖJTI ÉS HÚSVÉTI SZOKÁSOK KALÁSZON – második rész: a szerb húsvét

Míg Magyarországon legtöbbször április 4-én ünnepeltük a húsvétot, az ortodox egyházban idén május 2-án lesz húsvét vasárnap. Ekkor ünnepelnek a Budakalászon élő szerbek, akik – ha tehetnék – idén május 3-án mennének locsolkodni.

A szerbek a 17. század végén, legtöbbször a nagy kivándorlás idején, a török elől menekülve érkeztek a Magyar Királyság területére, miután 1690-ben I. Lipót császár rendeletben ígérte meg ortodox vallásuk tiszteletben tartását. A hagyomány szerint Kalázt 9 szerb család alapította, akik már az 1690 előtti névsoron is szerepelnek. Nagyobb létszámú szerb lakosság csak 1715 után telepedett le itt, de az 1828-as összeírás Kalászon már 102 szerb, 69 német, 7 magyar, 3 szlovák és 1 zsidó családot talált. „Ma a budakalászi szerb ortodox közösséghez összesen 85 lélek tartozik.” – tájékoztatott Zoran Zivic pópa.

Budakalászi és pomázi szerb fiúk locsolkodása 1979-ben

A szerbek hagyományosan ortodox vallásúak, ezért minden ünnepük más napra esik, mint a többségnek Magyarországon. Ennek az az oka, hogy ma a 16. században bevezetett Gergely-naptárt használjuk, a keleti keresztények azonban megtartották a Kr. u. 46-ban bevezetett julián naptárt, így két hét eltolódás van az állóünnep között. A mozgó ünnepek kiszámolása még nehezebb: míg a többség idén április 4-én ünnepelte a húsvétot, az ortodoxoknál idén április 30-ára esik nagypéntek, húsvétvasárnap pedig május 2-án lesz.

Szerb fiú húsvétkor (1979)

Ortodox böjt: szigorú, de örömteli

A katolikusok hamvazószerdától böjtölnek, az ortodoxoknál a böjt vajhagyó vasárnap után, idén március 15-én kezdődött, de ezt megelőzte egy négy hetes felkészülés a böjtre. Az első héten az ima kerül a középpontba, olyan részeket olvasnak fel az evangéliumokból, amelyek arról tanítanak, hogyan imádkozunk. A második héten a megbocsátásról, a harmadikon egymás segítségéről, a negyediken a megbánásról és az átalakulásról elmélkednek. „Mert miről szól a böjt? Nem az a lényege, hogy mit eszünk, mit nem eszünk. A lényeg, hogy mindenki próbáljon jobbra válni. Nem az étel a lényeg, hanem ami a szívünkben van” – mondja Zoran Zivic. A böjtre készülés utolsó hetében húshagyó vasárnaptól kezdve már nem esznek húst, csak tojást és tejtermékeket.

Az ortodox böjt szigorúbb, mint a katolikus, hiszen a hét hétig tartó nagyböjt alatt nemcsak húst, de semmilyen állati eredetű ételt nem fogyasztanak, és hagyományosan olajjal készült ételeket sem esznek, csakis vízben főtteket. Ez alól csak a szombatok és a vasárnapok a kivételek, ilyenkor olajban sült étel is kerülhet az asztalra, de hús ilyenkor sincs, legfeljebb hal. Milosevits Péter Budakalászon élő szerb író a böjtös töltöttkáposztára emlékszik vissza, mint tipikus böjti eledelre. „Ebben nem volt hús, csak rizsből és fűszerekből állt. Van, aki a mai napig esküszik rá, hogy igazi csemege, ezt fokozza, hogy csak bizonyos napokon lehet ilyet enni.”

A szigorú szabályok ellenére az ortodox egyházban a nagyböjt nem egy komor időszak, ellenkezőleg, az öröm és a megtisztulás ideje. A nagyböjti időszak aszketikus böjtjén túl a keresztények között egyedül az ortodoxok gyakorolják az eucharisztikus vagy liturgikus böjtöt. Ez nem a szokásos ételről és italról való lemondás, hanem a szent áldozástól, az eucharisziától való tartózkodás. Nagyböjt hétköznapijain nem tartják meg a szokásos eucharisztikus liturgiát, hiszen az a Feltámadott Úrral való közösség megünneplése, ehelyett böjti jellegű szentírási olvasmányokkal és énekekkel bővül az istentisztelet. A szombat és a vasárnap azonban a nagyböjt alatt is eucharisztikus nap marad, „mert minden vasárnap a feltámadás ünnepe.”

Élők és elhunytak együtt ünnepelnek

„Nagycsütörtökön délután a vecsernyén 12 evangéliumi részt olvasunk fel, hiszen ekkor volt az utolsó vacsora a tizenkét tanítvány-nyal. Nagypénteken nincs liturgia, ilyenkor Jézus kereszthalálára emlékezünk. Sírba fektetjük a plasztanyicát (az eltemetett Jézust ábrázoló leplet – a szerk.), háromszor körbevisszük a templom körül, majd a templom közepére tesszük szépen feldíszítve. Ez Jézus temetése, utána Jézus anyjának, Máriának a szavait énekelve siratjuk.” Nagypénteken elhallgatnak a harangok, ilyenkor a fából készült klepalo-t használják. Nagyszombat éjjel teljes sötétben van a templom. Az oltár mögül egy szál gyertyával lép ki a pópa, ami a magától lángra lobbanó jeruzsálemi szent tűz szimbóluma. A hagyomány szerint a jeruzsálemi pátriárka minden évben a Szent Sírt rejtő helyiségből, a Kuvukliából egy csodásan lángra lobbanó, szent tüzet hoz ki, amivel meggyújtja az erre várakozó hívek gyertyáját. Így gyújtja meg a budakalászi templomban is a pópa a sötétben várakozó hívek gyertyáit. Megszólalnak a harangok, és a feltámadás nagyszombat éjjeli ünnepén a harang zúgása mellett gyertyákkal és a Bibliával háromszor megkerülik a templomot. Addig a templom közepéről elteszik Jézus üres sírját, felkapcsolják a lámpákat, és a körmenet után egy kivilágított templomba érkeznek vissza a hívek és a pópa. Vasárnap délelőtt tartják az ünnepélyes húsvéti liturgiát. A húsvéti menü alapeleme a szerbeknél is a sonka és a tojás. „Húsvét hétfőn, bár Szerbiában nem szokás a locsolkodás, Budakalászon és Pomázon a szerb fiúk az ortodox húsvét második napján locsolkodni jártak” – meséli Mirkovits Katalin, a Budakalászi Szerb Önkormányzat elnöke.

Az ortodox egyházban a húsvétot követő vasárnap is ünnep, ez Szent Tamás vasárnapja, a Kishúsvét. Ilyenkor arra emlékeznek, hogy Krisztus nyolc nappal a feltámadás után megjelent a kétel-

Zoran Zivic pópa

Jézus sírja

kedő Tamásnak, és ennek hatására Tamás hite is feltámadt. Ezt a mai napig megünneplik Budakalászon, ilyenkor van ugyanis a sírszentelés. A pap a hívekkel együtt felkeresi a temetőt, először a központi keresztet szenteli meg ott, majd sírtól-sírig járva megszenteli a jelenlevők hozzátartozóinak sírját. Ennek az a teológiai magyarázata, hogy az ortodox egyház tanítása szerint „Isten nem a halottak Istene, hanem az élőké, és Istenben mindenki él. A hitünk és a gyakorlatunk szerint a liturgián nemcsak a konkrét jelenlevők vesznek részt, hanem a már elhunytak is” – magyarázza a pópa. Milosevics Péter visszaemlékezése szerint: „Ekkor kivonultak az erdőbe kosarakkal – ennek a racionális magyarázata a maradék elfogyasztása. A pap végig járja a sírokat, utána régen mintegy jelképesen a halottakkal, megboldogultakkal együtt elfogyasztották a sonkát, és mivel ugye tavasz van, újhagyma, retek, butykos, pálinka, bor is előkerült, de nem volt ez vigadalom, nincs ilyenkor nótázás. Inkább rituális együttlét és közös étkezés a halottakkal.” Zoran Zivic-től megtudom, hogy a szerb temetőben ma már nincs ehhez hasonló étkezés Budakalászon, de a piros tojás még most is a sírokra teszik, mivel az Jézus Krisztus ártatlanul kiontott véérének és egyben az új életnek a szimbóluma.

Földy-Molnár Lilla

MÚLTIDÉZŐ

A HAZA, A FALU ÉS AZ EMLÉKEZÉS SZOLGÁLATÁBAN

Budakalászi hitsorsosok a két világháború között

Április 16. a holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapja. A Budai út utcaképét a svábok és szerbek mellett a két világháború között városunkban élő és a második világháborúban áldozatul esett zsidó családok is jelentősen formálták. Két részes cikkünkben rájuk emlékezünk.

„Bárhol, bármikor, bárkivel megfordulhat a világ” – írja Kertész Imre magyar Nobel-díjas író Sorstalanság című könyvében. Ez történt velem is, amikor a Budakalászi Hírmondó felkérte a helyi zsidó közösség tagjait a téma kutatására és e cikk megírására, mert úgy döntött, itt az ideje, hogy a város lakói a szerb és a német közösség története mellett megismerjék lakóhelyük múltjának ezt a mozaikját is. Megismerjék a zsidó családokkal együtt Budakalász befogadó közösségét és az embermentőket.

Hittestvéreink a visszaemlékezések alapján Pomázra jártak át imádkozni sábeszkor gyalogszerrel. A Budakalászi Autonom Orthodox Izraelita Hitközség (a korabeli helyesírás szerint – a szerk.) csupán fiókhitközségként funkcionált. A budakalászi zsidó közösség létszámáról a megmaradt anyakönyv feldolgozásán kívül rendelkezésre áll a szentendrei ortodox Mendy Myers rabbi 2020.09.25-én a budakalászi temető kapuív avatáson mondott beszédének egy részlete, melyet szó szerint idézünk: „A budakalászi zsidó közösség nem volt nagy. Csupán 42 tagból állt az 1941-es népszámlálás adatai alapján.” Más források szerint a helyi izraeliták száma 48 fő volt. A budakalászi zsidó temetőben az utolsó temetésre 1944.07.11-én került sor. Közösségünk célja Vajda János elnök úr vezetésével temetőnk óvása-ápolása, emlékparkká történő alakítása. Részben azért, hogy emléket állítsunk a holokauszt áldozatainak és az itt élt hitsorsosoknak, részben pedig saját magunk miatt.

De kik lehettek a budakalászi hittestvérek? Mivel foglalkoztak, és hogyan éltek, gondolkodtak a világról? A visszaemlékezéseket olvasva elmondhatjuk, hogy a budakalászi autonóm orthodox közösség tagjai orthodox zsidó vallású magyar hazafiként határozták meg saját magukat, és békésen éltek együtt a helyi svábokkal, szerbekkel, magyarokkal. Denkstein József 1922-ben az Egyenlőség című lapban közölt levele szép tanúsága ennek: „Alulírott budakalászi kereskedő kérem a tek. Főszerkesztő Urat, hogy soraimnak adjon helyet b. lapjában. Mindszentek napján a helybeli kath. templomban rekviemet tartottak a falubeli elesett hősökért. Három fiam küzdött a nagy háboruban a különböző frontokon 1914-től. Kettő a nagy háború befejezéséig, a harmadik – korban a középső – 1915-ben a kárpáti harcokban halálos sebet kapott és a kassai kórházban meghalt. A fent említett napon szomszédaim hívására elmentem a katolikus templomba és legnagyobb meglepetésemre a lelkész, Lakitsch Pál nt, egy csodálatosan szép beszéd kíséretében felemlítette boldogult fiamat is a többi hős között. Kérem Szerkesztő Urat, hogy ezen derék lelkészt – aki nem ismer azok között az emberek között felekezeti különbséget, kik a hazájukért véreztek – említse meg b. lapjában.”

A budakalászi zsidó közösség tagja volt a két világháború között a Kereszt u. 5-ben lakó Beer család és a falu központjában vendéglőt (a mai Coop ABC-t) üzemeltető Popper család is. A Hírmondó január-februári és márciusi számában fotóival szereplő Bloch Hugó szintén a budakalászi izraelita közösség tagja volt, feleségével, három lányával és egy fiával a Budai úton lakott a dohányboltjuk mellett. Polgári foglalkozása nyugalmazott dohányjövédéki főtiszt volt. Lánya, néhai Bloch Klári néni visszaemlékezése szerint:

„Újpest volt szülőotthonom, ahol 1929-ben édesanyám életet adott nekem. Édesapám, Bloch Hugó nagyon szerette a gyerekeket, tizenkettőt tervezett. Sajnos idő előtt nyugdíjazták a Magyar Királyi Dohánygyárból, ahol, mint műszaki rajzoló építész dolgozott. Négy gyerekének eltartásához minden lehetőséget megragadott: méhészkedett, nyulakkal kísérletezett és talán a fényképezés is ezért került be az életünkbe. Trafikot nyitott, ami aztán elfogadható életet biztosított a családnak.

Fényképezőgépe gyönyörű volt, szépen kidolgozott fából és csillogó fém alkatrészekből állt. Harmónikaszerű szerkezettel lehetett beállítani a lencse távolságot, ezt nyomógommbal lehetett nyitni-csukni, akár az emberi szemet. Egyszer-egyszer én is bebújhattam a fekete lepel alá, ami eleinte félelmetes volt, különösen amikor mesterséges fényben fényképezett minket magnézium lobbantással. Mozdulatlanul, pislogás nélkül kellett maradni egy ideig. Az előhívásnál is ott lehettem a piros, homályos fényvel világított pincénkben. Láthattam a varázslatot, ahogy a vegyszeres vízben megjelent a csoda, a negatív, ahol a fehér-fekete tréfásan felcserélve jelent meg. Napsütésben keretbe téve a lemezt és a fotópapírt, megjelent rajta a kép, barnás árnyalatban. Kimondhatatlan örömet jelentett, ha sikerült!”

Bloch Hugó és családja

Bloch Hugó trafikja. Fotó: Ferenczy Múzeum Centrum

Az anyakönyvek tanúsága szerint Bloch Hugó 1939. május 5-én hunyt el szívszélhűdésben, fiát munkaszolgálatosként vitték el, családja sokáig várta, de soha nem tért vissza.

A budakalászi állomásfőnök Steiner Sándor volt, aki az anyakönyvek tanúsága szerint nyugalmazott HÉV főtisztként hunyt el Auschwitzban. 1939-ben így írt a Szabadság c. újság 1939. február 25-ei számában „Ne rekesszenek ki bennünket a nemzeti közösségből!” című cikkében: „Örömmel olvastam a Szabadság cikkét, amely az „igazi törzsökösök”-ről szól. Helyeslem azt az indítványukat, hogy alakuljon meg a 48/49-es családok szövetsége. Valóban azoknak a családoknak a leszármazottai, amelyek ebben a szabadságharcban résztvettek, egészen más lélekkel állanak a magyarság nagy sorskérdéseivel szemben... Mi, magyar zsidók, akik legalább egy évszázada itt lakunk, szintén át meg át vagyunk itatva a magyar érzéstől és gondolkozástól, amelyet apáink, illetőleg nagyapáink ültettek belénk. Engemet, mint kisdíákot – rajtuk kívül – a szegedi piaristák tanítottak hazaszeretetre, s azóta is minden magyar ügyet a magamévá tudtam tenni. Családunk kivette a maga részét a világháborús áldozathozatalból is. **Kérdezem: mi címen lehet tehát minket a nemzeti közösségből kirekeszteni.**”

Mint említettük, Denkstein József egyik fia hősi halált halt az I. világháborúban, másik kettő rangos kitüntetésekkel kapott: Denkstein Dezső a kis ezüst, bronz és Károly kereszt tulajdonosa, Jenő a bronz érem és Károly csapatkereszt tulajdonosa volt. Az Egyenlőség 1932. január 24-i száma így ír Denkstein Józsefről: „Bensőséges ünnepelésben részesítették a budakalászi zsidók hitközségük doyenjét, a közszeretben álló Denkstein Józsefet 80-ik születésnapján; az ünnepelésben részt vett a falu lakossága is felekezeti különbség nélkül.”

Az 1940-ben elhunyt Denkstein József nagy családja az egykori Kossuth utcán, a mai Budai út 55. szám alatt élt (most ez a ház a Budakalászi Evangéliumi Közösség épülete). Az utcafronton volt a család szatócsboltja, ahol petróleumtól kezdve, szappanon és cukron keresztül mindent lehetett kapni. Dezső fia feleségével, Grossman Idával szintén ebben a házban élt, és fuvarozással foglalkozott. Mirk Márton visszaemlékezése szerint a Denkstein-házban hátul egy pékség működött, mellette állt Dezső istállója.

Herczföld Márton kereskedő, hentes és mészáros volt. Családjának egykori üzlete a Petőfi téren ma is működő hentesbolt, a mai cukrászda helyén nekik is volt egy szatócsboltjuk. Az udvaron kis vágóhid és füstölő működött, nála füstölték a budakalászi portákon tartott állatok húsát.

Herczföld Márton és családjának hentes-üzlete. A képen jobbról Herczföld Márton fia és felesége.

Herczföld Márton és apósa Weisz József kereskedő hitellel támogatta a pénzhiány miatt félbemaradt mozi építését, többek között nekik köszönhető, hogy egy év alatt felépült a ma romosan álló egykori mozi épülete. Mirk Márton így emlékezett erre vissza: „Bement a Békásmegyeri téglagyárba, mert akkor még Békásmegyeren is volt téglagyár, megbeszélte a téglagyár igazgatójával, hogy ez és ez az ember jelentkezni fog, ennyi építőanyagot, mármint téglát adjatok neki, pénze nincs, de én jótállok érte. Így föl húztuk a falakat, de megint megálltunk. Szemben lakott Denkstein bácsi, Jenő bácsi meg Lenke néni, azok is nagyon rendes zsidó emberek voltak. - Mi van Feri, már megint álltok? – Elfogyott a pénz. - És ti nem tudtok szólni? Mindig ez volt a szólás-mondás: mi az, ti nem tudtok szólni? Tudtunk volna szólni, csak szégyelltük, mert kellemetlen volt. Na jól van, akkor most mire van szükség? - A falak már állnak, most kéne a tető faanyagára, és hát ugye cserép meg minden. - Mi ketten jótállunk érted, jó? Kezesek leszünk. Mindketten fölmentek Pomázra, az úgynevezett Springer fatelepre, megbeszélték... - ők is zsidók voltak.”

Denkstein Jenő, a többszörösen kitüntetett katona

Denkstein Jenőnek és családjának a mai Budai út 29. szám alatt volt a háza és a rövidáru boltja. Az I. világháborúba önként bevonuló, többszörösen kitüntetett katona szeretett sportolni, futballozott. Rőfösként hitelre is adott termékeket a budakalásziaknak, családja máig őrzi a naplóját, melyben gondosan jegyezte a hiteleket és a visszafizetéseket. Testvérével, Dezsővel együtt munkaszolgálatosként vitték el, soha nem tértek többé vissza városunkba. A második világháború áldozatairól, a békásmegyeri tranzitközpontként működő téglagyárról és a budakalászi embermentők bátor és önzetlen cselekedeteiről írásunk második részében, a májusi Hírmondóban olvashatnak majd.

Köszönjük Denkstein Jenő unokájának, Kiss Kálmánné Ildikónak a gyűjtőmunkát és a családi fotókat!

dr. Flaskár-Nagy Melinda - Földy-Molnár Lilla

HITÉLET

EGY IGAZ EMBER: SZENT JÓZSEF ÉVE

Szentatyánk az idei évben arra hívott bennünket, hogy Szent József alakját jobban megismerjük. A különleges év elrendelésének oka, hogy a Szent Család Óre 150 éve kimondottan is védőszentje Egyházunknak.

Szent Józsefről bár keveset tudunk, mivel a Szentírás egy mondatot sem őrzött meg tőle, de alakjával több helyen találkozhatunk. Elsőként akkor, mikor megjegyzik róla, hogy igaz ember volt. Igaz, vagyis nem színes legendák őrizték meg emlékét. Jézusról is így beszélnek a názáretiek, hogy „nem Józsefnek, az ácsnak a fia?” Tisztelik, becsülik, emlékekben él róla a munka iránti becsülete. Igaz volt, vagyis megtette azt, amit vallása, hazája és ismerősei kértek tőle. Sokszor tűnődünk rajta, hogy mit kellene még csinálni? Mit kellene még elkezdni? Szent József igaz ember volt, tette azt, amit lelkiismerete diktált, és ebben is lehet nem csak helytállni, hanem kitűnni.

A második kép róla, mikor a Betlehemeket felállítjuk, József szobrát mindig odatesszük kicsit hátrébb a jászol mögé. Nincs előtérben, de tudjuk, ha kellett előrelépett, tette dolgát, mentette családját Egyiptomba. József volt a stabil háttér. Biztos pont, akire, mikor kellett, lehetett számítani. Mennyiszer látjuk az előtérben állókat,

és hányszor elfelejtjük a háttérben biztosítókat, akikről tudjuk, hogy ugyanolyan fontosak, mint a többiek.

A harmadik kép, mikor a 12 éves Jézus ott maradt a templomban, míg szülei aggódva keresték. Ebben a jelenetben benne van a szabadság is, melyet Jézus kapott tőlük. Volt lehetősége ott ragadni a városban. Nem akarták Jézusi idejét szülei az utolsó percig beosztani, hogy mikor mit kell tennie. Miután megtalálták, a dorgálás szavai elmaradtak. József és Mária megkeresték gyermeküket, hogy hol maradt el, nem hagyták magára – de utána elindultak újra hazafelé. Milyen nehéz valaki után elmenni és nem csak várni arra, hogy visszatérjen. Milyen könnyű mérgelődni és kéretlen tanácsokat adni, miután valami megoldódott, elfelejtve azt, hogy ajándék az, hogy újra együtt vagyunk.

Tekintsünk Szent József alakjára úgy, mint aki védőszentje Egyházunknak, példaképe az édesapáknak. Tekintsünk rá és kérjük, mi is igaz voltunkra lehessünk büszkék, csendben, de hűséggel tudjuk végezni szolgálatunkat úgy, hogy környezetünket nem korlátozni, hanem segíteni akarjuk.

*Kelemen László esperes, plébániai kormányzó
Budakalászi Római Katolikus Egyházközség*

TÖRŐDSZ A HALÁLLAL?

A koronavírus idején fásultan hallgatjuk a napi halálozási adatokat – belegondolunk vajon, hogy a számok mögött nagyszülők, édesapák, édesanyák, gyermekek élete áll?

Halált megvető bátorság: ez a jelzője a vitéz harcosnak és az autóversenyzőnek. Meg nekünk, modern embereknek. Hiszen amíg egészség és jólét van, addig úgy teszünk, mintha nem lenne a halál. Pedig van. És nem csak akkor van, amikor meghalnak körülöttünk az idősebbek, vagy amikor meghal egy nem idősebb ritka betegségben vagy szerencsétlen közlekedési balesetben.

Egyszer egy nénit látogattunk a kórházban. Méltatlankodva mondta: „nem értem, mióta elmúltam 95 éves, mintha minden lefelé menne. Egyik betegségem derül ki a másik után...” Őt váratlanul érte állapotának romlása, előrehaladott kora ellenére.

Nos, mindannyiunk földi élete véget ér előbb-utóbb. Nem élünk becsületesen, ha a halál lehetősége nem vet árnyat a napjainkra. Nem tudunk úgy élni, hogy csak az életünk sikerére és eredményeire, élvezetére és kudarcaira koncentrálnak. Fel kell tennünk a kérdést: mi lesz velünk a halálunk után? És mi marad meg abból, amik itt voltunk? Mit hagyunk magunk után? És: mire figyelünk addig, amíg itt vagyunk?

Az élet a reklámszlogenek filozófiája szerint végtelen, a célja a kényelem és a fájdalommentesség. Az élet célja az állam és a cégek logikája szerint a növekedés: ha nem nő profit, akkor új menedzser után nézünk, illetve ha nem nő a fizetésünk és a nyugdíj, akkor a kormányt leszavazzuk. A mai modern élet így működik – pedig az életünk valósága nem ez. Hanem azt kell meglássuk, hogyan lehet véges életünket Isten végtelen dolgaival valahogy összekötni. Minél több telik el az életünkéből,

annál inkább érezzük ennek szükségét. Minél nagyobb baj, veszteség ér bennünket – például legközelebbi szeretteink halála – annál inkább feszít minket a feladat: mi a dolgom nekem, aki itt maradtam? Minek kell még benne lennie az életemben? Ki várja még a szavamat, jelenléteimet? Kinek kell még megbocsássak, és kitől kell még bocsánatot kérnem?

Készen kell állnunk az elmenetelre.

A halállal foglalkoznunk kell, mert kérlelhetetlenül lerombol mindent, ami fel van építve az életünkben. Mégsem a halál marad velünk örökké, hanem Isten végtelen kegyelme válik erősebbé, de ehhez figyelni kell rá. A halál nagyobb nálunk, ezért figyeljünk Arra, aki még a halálnál is több, Akinél a békecséges végszó van, Aki legyőzte a halált.

„Halál, hol a te diadalod? Halál, hol a te fullánkod?” (1Korintus 15,55)

*Bereczky Örs
református lelkész*

CSERÉPEDÉNYEK

Jézus nem ígért könnyű menetet követőinek. Nem ígért gyors, sérülésmentes győzelmet. Nem ígerte, hogy az övéi nem fognak szenvedni. Sőt, éppen az ellenkezőt ígerte. Ha Őt üldözték, akkor az ő tanítványait is üldözni fogják – ezt mondta, többek között. Nemcsak helyettünk szenvedett a kereszten, hanem példát is adott nekünk a szenvedésben. Nem ígerte, hogy ebből a világból kiragadja gyermekeit, hogy ők már nem tapasztalnak fájdalmat ebben az életben, nem élnek meg nehéz percek, órákat.

Ő nem ezt ígerte, hanem sokkal többet ezeknél. Békességet ígért az örületben („Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen.” Jn 14,27), nyugalmat a halál árnyékának völgyében („Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vesszöd és botod megvigasztal engem.” Zsolt 23,4). Jézus valóban nem ígerte, hogy követőt kiragadja ebből a világból, hanem azt kérte az Atyától, hogy tartsa meg őket benne („Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” Jn 17,15). Erőt ígért, amikor a mi erőnk elfogy („Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” Mt 11,28). Értelmet, célt, amikor minden elsötétül körülöttünk. **Nem azt ígerte, hogy nem fog fájni, hanem azt, hogy ha fáj is, nem lesz céltalan a fájdalom.** („Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, akiket elhatározása szerint elhívott.” Róm 8,28). Nem azt ígerte, hogy nem fogunk sírni, de szavai bátorítanak minket, hogy ha sírunk is remény töltheti el közben szívünket („Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.” Mt 5,4). Nem azt ígerte, hogy nem halunk meg, hanem azt, hogy ha meg is halunk, élünk, és hogy nekünk a

meghalás is nyereség („Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!” Fil 1,21). Pál apostol csodálatosan fogalmazza meg a hívó ember küzdelmét, néha megvertségét és mégis győzelmét a mindennapi életben:

„Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van, hogy ezt a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne magunknak: Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségeskedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagyottak, letipornak, de el nem veszünk...” Zsid 4,7-9

Jézus ígéretei – és az, hogy mindezekben bízhatunk –, felforgatják saját belső világunkat. Jézus ígéreteinek eléréséhez mi kevesek vagyunk. Ezek nem a mi céljaink, és nincs is erőnk azok eléréséhez. Pont abban állnak meg ezek az ígérek, hogy nem saját erőnkől, saját békességünkől, saját reményünkől ér cél't Isten terve, hanem Istenre utaltságunkban. Egy dolgot tehetünk ma annak érdekében, hogy Jézus Krisztus ígéretei jobban a miénk lehessenek: engedjük, hogy Krisztus nagyobb legyen, mi pedig kisebbekké váljunk. („Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem.” János evangéliuma 3:30.) Nincs könnyebb, egyszerűbb út. Minél több benned Krisztus, annál inkább teljesednek ki az Ő ígéretei az életedben. És ez az egész Isten kegyelméből van. Ez azt jelenti, hogy az alku áll, Isten kész ma több reményt, több értelmet, több erőt adni, neked csak engedned kell, hogy Ő több legyen, te pedig kevesebb. Bármin mész most át, ez a lehetőség Isten kegyelméből a tiéd. Válaszd Jézus Krisztus ígéreteit!

Kiss Péter lelkipásztor
Budakalászi Evangéliumi Közösség

SPORT

„AZ ÍJÁSZAT IGAZI MAGYAR SIKERSPORT”

Borsodi Orsolya Budakalászon nőtt fel, világbajnok íjász, három gyermek édesanyja. Sportpályafutását is Budakalászon kezdte. A világvversenyekhez vezető útról és a hazai íjászat helyzetéről is beszélgettünk.

Hol kezdődött a sportpályafutása?

Itt Budakalászon, a Hollóvölgyi Íjászpályán. A gyermekeim kezdtek íjászni, aztán úgy alakult, hogy a őket más kezdte érdekelni, én viszont az íjászatnál ragadtam. Sok olyan emberrel ismerkedtem meg, akik ösztönzőleg hatottak rám, nekik is köszönhetem az elért eredményeket és hogy megtartott a sportág magának.

Miért pont a tradicionális íjat választotta?

Az egyszerűreg híve vagyok. Az íjtípusok közül a tradicionális és az úgynevezett longbow a legegyszerűbbek. Számomra ez a tökéletes felszerelés. Kezdetben nekem is műgyanta íjam volt, majd mikor hosszás keresgélés után megvettem Molnár József „Dodesz” Középkori Magyar Centaur íját és a hozzá való Centaur vesszőket rá kellett jönnöm, ez az íj a történelmi íjak Ferrarija. Ráadásul Dodesz az íj mellé olyan tudáshalmazt is átadott, ami sokat lendített a fejlődésemen. Abban, hogy eredményes legyek, hatalmas szerepük van azoknak az embereknek, akik az utamat egyengették és ezért nagyon szerencsésnek érzem magam.

Milyen kihívásokkal kell szembenéznie a mindennapokban, hogy helyt tudjon állni családayaként, sportolóként és a munkahelyén is?

A gyerekeim, a családom és a barátaim segítsége és támogatása nélkül semmire sem mennék. Természetesen van főállásom. Dolgozom, hogy eltartsam a családomat és ne érezzék úgy, hogy a szenvedélyem miatt bármiben hiányt szenvednek. Én állom a sportfelszerelés, az utazások és a versenyek költségeit is, és örülök, ha fedezni tudom a kiadásaim. A Magyar Íjász Szövetség a lehetőségeihez mérten támogatást nyújt, de mivel alig kapnak állami finanszírozást, ez inkább gesztus értékű.

Mi fogta meg annyira az íjászkodásban, hogy a mai napig űzi ezt a sportot?

Az „íjásztársadalom” egy nagyon jó közösség. Vannak a szabadidős – úgynevezett „örömjászok” – akik inkább a tradíciót képviselik és nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy hagyományaink fennmaradjanak. A legtöbben így kezdik pályafutásukat. A sportíjászok azok, akik vagy eleve egyesületi szinten kezdték az íjászatot, vagy kinőtték a szabadidős íjászat kereteit és szeretnék megméretetni magukat a szövetség által rendezett hazai verse-

nyeken vagy akár a nemzetközi mezőnyben is. Különösen a versenysportolóknál a nem, a kor, a különböző világnézetek háttérbe kerülnek és a sport szeretete válik az egyedüli összekötő kapcsolócsá. Azt szokták mondani, hogy az íjászok mind bolondok, mivel

szélben, hóban, fagyban, sárban vagy akár rekkenő hőségben, pénztárcájukat nem kímélő mániájukat úzik megszállottan. Ez az igazi játékszenvedély. Mert akárhogy is nézzük, az íjászat is csak egy játék. Nem mások ellen, hanem velük együtt – nem másokkal szembe fogsz lőni, hanem egymás mellett álltok a lővonalnál.

Móricz Ferenc edzőtársam és jó barátom vitt el egy 3D-s versenyre, ahol kinyílt a csodavilág. Azóta is ez a szakág a kedvencem. 2017-ben vált a hobbi spottá, amikor a Magyar Íjász Szövetségnél kiváltottam a versenyengedélyt és elindultam életem első komolyabb megmérettetésén a Történelmi Íjász Terem

Hegedűs Károly longbow kategóriában WA 3D európa bajnok lett. 2019-ben Kanadában a WA 3D világbajnokságon Gondán György csigás íj kategóriában világbajnok, Molnár Ferenc „Midesz” pedig vadászreflex kategóriában háromszoros világbajnok. A HDH IAA világ- és európa bajnokságról is több tucat éremmel tértek haza a magyar íjások. A nők között is rengeteg eredményes versenyző van. A teljesség igénye nélkül: 3D szakágban például Kun Alíz csigás íjjal, Györgyné Kereszt Piroska, Ribánszki Orsi vagy Kukurélli Edit vadászreflexel, terepen Bulin Andrea barebow-val, a történelmi szakágban Hunyiné dr. Domokos Emőke vagy Barcsai Nikolett ér el kimagasló eredményeket.

Országos Bajnokságon, ahol a népes mezőnyben 4. helyezést értem el. Ennek köszönhetően fordultam teljes odaadással a sportág felé és lettem hobbi íjászból sportíjász.

Nem túlzás azt mondani, hogy az íjászat igazi magyar sikersport.

Olyan sikeres versenyzők állnak előttem példaképként, akiknek a teljesítménye ösztönzőleg hat rám és azt mutatja, van még hova fejlődni. Sajnos az olimpiára 1996-ban jutott ki utoljára pályaijász, de az íjászat többi szakágában nemzetközi szinten is kimagasló teljesítményt nyújtanak a magyarok. Ezek az eredmények mégsem kapnak kellő nyilvánosságot. A legutóbbi sikerek közül néhány: Terepijászatban 2017-ben Kakas István barebow kategóriában aranyérmes lett a Világjátékokon (Kisolimpia) - ez a nem olimpiai sportágak versenye, melyet a Nemzetközi Olimpiai Bizottság is támogat. 2018-ban a Nomád világjátékokról, a világ legnagyobb tradicionális sport viadaláról Nahóczki Péter és Kocka László is aranyéremmel térhetett haza. Svédországban

Hogy folytatódott a pályafutása a világbajnoki győzelem után?

A 3D Világbajnokság után 2019-ben Szlovákiában megnyertem egy Európa bajnokságot is, így válaszüthoz érkeztem. A három világszervezet közül – World Archery, International Field Archery Association és a HDH International Archery Association – csak az utóbbiban lehet tradicionális íjjal indulni, ezért íjtípust váltottam és longbow íjjal kezdtem a 2020-as szezont. Sajnos a világvárvány átírta a versenynaptárat, így minden szakágban elmaradtak a világversenyek, de az új íjjal sikerült megnyernem tavasszal az IFAA terembajnokságot valamint nyáron a 3D Országos Bajnokságot és 3D első osztályú minősítési szintet lőnöm, így hatalmas tervekkel vágok bele a 2021-es versenyszezonba, remélve a legjobbakat.

Hollósi-Györgyei Nóra

BUDAKALÁSZI BÜSZKESÉGEINK

BUDAKALÁSZI FIATAL AZ ORSZÁGOS SIKER KAPUJÁBAN ÁLLÓ VÁLLALKOZÁS ÉLÉN

A Munch egy gyors ütemben fejlődő, hazai fejlesztésű platform, melyen keresztül már több mint 150 vendéglátóhely – étterem, pékség, bolt és szálloda – értékesíti kedvezményesen az el nem adott, de jó minőségű ételeit. A négy egyetemista által alapított vállalkozás már az első évében díjat és stratégiai partnerséget szerzett, együttműködéseket kötött, nemrég pedig egy országos kereskedelmi csatorna befektetéseket támogató műsorában olyan ért el, amit előttük még senki: mind az 5 zsűritag úgy döntött, befektet a Munch-ba. A legutóbbi sikerről és az addig vezető útról az egyik társalapítóval, a budakalászi Wettstein Alberttel beszélgettünk.

Magyarországon egyre több kezdeményezés jön létre, hogy a fenntarthatóság az élelmiszerpazarlás csökkentését is jelentse. Ezzel a céllal született a Munch (magyarul: majszolni, falatozni) applikáció és weboldal. **„Az oldalon üzletek és éttermek jeleníthetik meg az általuk összekészített meglepetéscsomagokat. A vásárlók láthatják a résztvevő éttermek ajánlatait, és hogy mikor lehet a csomagokat – melyek tartalma előre nem ismert – átvenni.”** A kezds után alig egy évvel a szolgáltatás már nem csak Budapesten, de **Szegeden, Debrecenben, Sopronban és Győrben** is elérhető. „Tavaly 75 tonna üvegházhatású gáz kibocsátását előztük meg, és mindent beleadunk, hogy ez a szám folyamatosan növekedjen. **Legfőbb célunk volt egy olyan helyzetet kialakítani, ahol minden fél nyer.** A csomagokat minimum 40%-os árengedménnyel lehet megvásárolni, így töredékáron tehetünk a pazarlás ellen, a vállalkozásokat pedig megmentjük attól, hogy fogyasztható étel formájában kelljen kidobniuk az élelmiszerekbe fektetett pénzüket” – mondja Wettstein Albert, a Munch társalapítója.

A Munch.hu megvalósítói:
Zwecker Bence,
Zsoldos Botond,
Perepelica Kirill
és Wettstein
Albert
Fotó: Hradszky
Boglárka/
Munch.hu

A vendéglátóhelyek által felkínált ételcsomagok egy része azonban, a kedvezményes ár ellenére is megmarad. Hogy az ételmentés életmentés is legyen, nemrég stratégiai partnerségre léptek a Magyar Élelmiszerbankkal, így a megmaradó ételek a nélkülözőkhöz kerülhetnek. A partnerségnek köszönhetően a Munch kiegészült egy új szociális szolgáltatással, az Élelmiszerbank pedig új forrásokkal kapcsolhatja nagyobb fokozatra alaptevékenységét, és az eddiginél is több élelmiszert tudja ellátni a nélkülözőket.

„Az Élelmiszerbank segítségével éppen azokhoz tudunk jó minőségű ételeket eljuttatni, akinek ez valódi segítséget jelent. A Munch alkalmazáson keresztül így nem csak arra van lehetőség, hogy féláron együnk jó minőségű ételeket, hanem vendégül láthatjuk nélkülöző embertársainkat is. Ez az együttműködés fontos lépés a fenntarthatóbb és szolidárisabb vendéglátáshoz vezető úton.”

Az Élelmiszerbankkal karöltve egy jótékony akciót is indítottak. Lehetőség van úgynevezett Jótékony Munch megvásárlására, mellyel egy szelet pitét lehet „küldeni” a gyöngyöspatai NapSukár Tanoda diákjainak, akik közül sokan mélyszegénységben élnek.

A stratégiai partnerség mellett Családbarát különdíjat nyertek a Highlights of Hungary díjátadón. Ahogy a díj leírása fogalmazott: „A fiatalok vállalkozói attitűdjét, a kezdeményezőkézséget és az eredeti ötletek napvilágra kerülését a Családokért felelős tárca nélküli miniszter Fialakért felelős helyettes államtitkársága is támogatja és különdíjjal ösztönözi szeretné.” Emellett csatlakoztak a Körforgásos Gazdasági Platformhoz és kiemelt szerepet kívánnak vállalni a **szemléletváltás** és a **közös gondolkodás** megteremtésében, az egy irányba gondolkodó és **cselekvő változásvezetők** közösségformálásában, és az **üzleti megoldások megosztásában**.

Az ambiciózus fiatalok néhány hete egy kereskedelmi csatorna befektetési műsorában is megmérettették magukat, és az alapötlet valamint előadókészségük révén nem akármilyen sikert értek el. Az összes zsűritag részesevést kért az innovatív vállalkozásból, így most először a műsor történetében **mind az öten beszálltak 3-3 millió forinttal, 1-1%-os tulajdonrészért cserébe**.

Mikor a küldetéséről kérdezem, arról, hogy miért pont egy ilyen ötletet valósított meg társaival, Albert nem véletlenül egy híres cserkész szavait idézi fel (Albert édesapja Wettstein András, a budakalászi Szentistvántelepi Cserkészalaptábor és a kalászi KözösJég alapítója – szerk.): „Bi-Pi, vagyis Robert Baden-Powell, a cserkészlet alapítója mondta azt, hogy az a felelőségünk, hogy „egy kicsit jobb helyként hagyjuk itt a világot, mint ahogyan megkaptuk”. Mi ezt a mentalitást próbáljuk a Munch építése során is szem előtt tartani.”

Hollósi-Györgyei Nóra

BUDAKALÁSZI

HÍRMONDÓ

Budakalász polgárainak lapja • Stadtblatt für Kalasch • Лист грађана у Каласу

Felelős kiadó: Dr. Deák Ferenc

Szerkesztők: Laborczi Dóra, Péterffy Gábor

Munkatársak: Földy-Molnár Lilla, Hollósi-Györgyei Nóra, Kuli Orsolya

Fotók: Nagy Tamás, Ferenczy Múzeum Centrum, Unsplash

Tördelés: Ali Vali

Nyomtatás újrapiapír felhasználásával: Print Brokers Team Kft.

E-mail: hirmondo@budakalasz.hu | Telefon: 06 26/340-266

PREVENTÍV SZŰRÉSEK 2021-BEN

Budakalász Város Önkormányzata a korábbi évekhez hasonlóan ebben az évben is kiemelt figyelmet fordít a lakosok egészségére, a betegségek megelőzésére, ezért az Egészségklub önkénteseivel karöltve folytatja a szűrőprogramját. A szakorvosi szűréseken kizárólag budakalászi lakosú személyek és a város közintézményeiben dolgozók vehetnek részt, személyes jelentkezést követően. Fontos, hogy a szűrőprogramokra mindenki hozza magával a személyi igazolványát, laccímkártyáját és TAJ-kártyáját. Felhívjuk figyelmüket, hogy a szűrőprogramokon elsősorban azok vehetnek részt, akik még nem, vagy az előző szűréstől eltelt egy éven túl vették igénybe a szolgáltatást.

A vizsgálatokra jelentkezni lehet a Budakalászi Hírmondó áprilisi lapszámában közzétett információk szerint a megjelölt személyeknél a megadott telefonszámon. A 2021.évi őszi szűrések konkrét időpontjairól és további információkról, a jelentkezések módjáról a Hírmondó szeptemberi lapszámában tájékozódhatnak.

A szűrésekre az Egészségház vérvételi helyiségében kerül sor, az alábbi időpontokban:

1. Nőgyógyászati szűrés időpontjai

2021. május 11..kedd 9:00-tól 12:30 óráig,

2021. június 22..kedd 9:00-tól 12:30 óráig,

A vizsgálatot Dr.Lőrincz István szülész-nőgyógyász szakorvos végzi. A vizsgálat kiterjed kolposzkópos vizsgálat, kismencedei UH vizsgálat, citológiai mintavétel, leletezés.

Jelentkezni lehet: hétfői és szerdai napokon 18-20 óra között Rakics Istvánné Anninál a +3630/9441165 telefonszámon.

2. Bőrgyógyászati szűrés időpontjai

2021.május 14..péntek 9:00-13:00 óráig,

2021.június 11.péntek 9:00-13:00 óráig

A vizsgálatot Dr. Buczkó Mónika bőrgyógyász, allergológus, klinikai onkológus szakorvos végzi.

A szűrővizsgálat elsősorban a rosszindulatú elváltozások/bőrdaganatok/időbeni felismerését szolgálja.Régóta fennálló bőrpanaszokkal az illetékes szakrendelőt keressék fel!

Jelentkezni lehet: hétfői és szerdai napokon 18-20 óra között Jankuly Tiborné Zsuzsánál a +3630/2640637 telefonszámon.

3. Szív-érrendszeri szűrés időpontja

2021.május 29.szombat 9:00-14:00 óráig

A vizsgálatot Dr.Kajetán Miklós diabetológus szakorvos és Dr. Tündik András belgyógyász szakorvos végzik.

A műszeres érszűkület mérés során feltárással kerülhet az esetleges perifériás érbetegség.

A perifériás érbetegség a szív- és az agyi erekre kívüli erek betegsége. 50 éves kor felett az életkor előrehaladtával meredeken emelkedik a gyakorisága, főleg társuló rizikóbetegségek esetén. Lappangó módon, fokozatosan alakul ki, ezért sokszor már csak későn ad tünetet, ezért érdemes a rizikócsoportokban szűrni a betegséget.

Azon 50 év feletti korosztály jelentkezését várjuk vizsgálatra, akiknél nem ismert az alsó végtagi érszűkület és kórelőzményükben az alábbiak közül legalább egy rizikófaktor szerepel: dohányzás, cukorbetegség, magasvérnyomás-betegség vagy magas koleszterinszint.

Érszűkület gyanúját veti fel az alsó végtag fájdalma, mely terhelésre fokozódik, nyugalomban enyhül. Átmeneti vagy állandó jellegű idegi típusú fájdalom, zsibbadás is gyakran társul hozzá. Nehezen vagy nem gyógyul talpi, lábszári sebek, fekélyek esetén is gondolni kell érszűkület lehetőségére.

Akinél az alsó végtagi érszűkület ismert vagy kezelt, számukra nem a szűrés, hanem gondozó orvosuknál az időszakos kontroll javasolt!

Jelentkezni lehet: hétfői és szerdai napokon, 18-20 óra között Dr. Csobod Juditnál a +36/30 5642348 telefonszámon.

A 2020 őszére meghirdetett és a pandémia miatt elhalasztott neurológiai szűrővizsgálatra 2021 őszén kerülhet sor. Az előzetesen jelentkezők listája rendelkezésre áll és minden hely betöltött rajta. Az érintettek postai úton értesítést kapnak majd a pontos időpontról.

Egészségük megóvása érdekében éljenek az Önkormányzat, az Egészségklub és a Szakorvosok által nyújtott lehetőségekkel!!!

Dr. Tündik András, a Társadalmi Szolidaritás és Humán Ügyek Bizottságának tagja

Dr. Csobod Judit, az Egészségklub vezetőségi tagja

SZÉP KERT, GONDOZOTT KÖRNYEZET PÁLYÁZAT 2021

Budakalász Város Önkormányzata számára fontos a szép, rendezett városkép kialakítása. Ismét meghirdeti hagyományokkal rendelkező környezetszépítő versenyét a városlakók számára Szép Kert - Gondozott Környezet címmel.

A díjjal a város nyilvános elismerést biztosít azok számára, akik lakókörnyezetük közterületein és az onnan látható kertekben, balkonokon, teraszokon kulturált és magas színvonalú zöldterületeket hoztak létre, gondozásukat saját és mindannyiunk örömére végzik.

Cél a kulturált, gyommentes és virágos környezet kialakítása. A pályázók lehetnek magánszemélyek, civil szervezetek, intézmények, vállalkozók egyénenként, vagy csoportosan az alábbi kategóriákban:

1. családi ház és környezete
2. társasházak kisebb, nagyobb egysége és környezete
3. utca, utcácskák, közterek továbbá kegyeleti helyek és parkok
4. intézmények és környezetük
5. ipari, gazdasági és kereskedelmi létesítmények és környezetük

Jelentkezési határidő: 2021. május 15.

A legjobbakat Budakalász Város Önkormányzata által felajánlott díjakkal jutalmazzuk (emléktábla, oklevél, ajándékutalvány.)

A díjazottak nevét megjelentjük a városi médiában.

MI DOBHATÓ A KÉK KUKÁBA?

vegyes papír, hullámkarton-papír

pl. újság, könyv, csomagolópapír, kisebb papírdoboz, kartondoboz, csomagolásból származó nagyobb méretű kartonpapírdobozok

italos kartondobozok

kiöblített tejes-, gyümölcsleves dobozok

Kérjük, NE dobjanak bele élelmiszer-maradvánnyal és egyéb anyagokkal (pl. olajjal, zsírral, oldószerral) szennyezett papírokat, potenciálisan fertőző hulladékokat (pl. használt zsebkendőt, szalvétát, szájszaxkót)!

Kérjük, a nagyobb méretű kartondobozokat élükre hajtva, darabolva helyezték a kuka mellé!

Újságok,
folyóiratok

Italos
kartondobozok,
TETRAPAK

Élelmiszerek és
kozmetikumok
papírdobozai

Hullámpapírok,
csomagolópapírok

Füzetek, könyvek

MI DOBHATÓ A SÁRGA KUKÁBA?

PET-palackok

konzervdobozok

fém üdítő és
sörösdobozok

samponos, habfürdő,
mosószeres flakonok

szatyrok, tasakok
és csomagolófóliák

műanyag*

kizárólag italos PET-palackok és azok lecsavart kupakjai, flakonok, szatyrok, fóliák (csak csomagolási műanyag)

*PET, HDPE, LDPE, PP

fém csomagolási hulladék

konzerv- és italos fémdobozok

Kérjük, NE dobjanak bele zsíros, olajos, vegyi anyaggal szennyezett (nem kimosott) flakont, margarinos dobozt, élelmiszer-maradványt tartalmazó műanyagot, hungarocellt, CD-lemezt, magnó- és videokazettát, nejlonharisnyát, potenciálisan fertőző hulladékokat!

Kérjük, a műanyag flakonokat és a fémdobozokat lapítva helyezték a kukába!

Kérjük, hogy ha nagyobb mennyiségben keletkezik papír vagy más csomagolási hulladék, látogasson el a hulladékudvarba! | vvhulladekkezelo.hu

BUDAKALÁSZ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

www.budakalasz.hu/hulladekgazdalkodas